

GYMZALEN IN WEST BETUWE

UNIFORMERING VAN REGELINGEN EN AFSPRAKEN ROND

DORPSHUIZEN EN MFC'S MET EEN SPORTVOORZIENING

18 maart 2025

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	3
Hoofdstuk 2	Gymzalen in West Betuwe	5
Hoofdstuk 3	Ontwikkelingen	13
Hoofdstuk 4	Uitgangspunten gymzalenbeleid	19
Hoofdstuk 5	Toekomstig beleid.....	25

Bijlagen:

1. Reserveringssysteem
2. Basisinventarislijst
3. Kansen m.b.t. de bezetting
4. Participatie en communicatie
5. Overall beeld gymzalen
6. Concrete maatregelen
7. Factsheets per kern

Zaaknummer: 1842264 (college) en 1842504 (raad)

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de bestaande situatie van de gymzalen. Hoofdstuk 3 beschrijft een aantal landelijke en lokale ontwikkelingen, die van invloed (kunnen) zijn op de gymzalen. Het vierde hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten voor het (toekomstig) beleid rond de gymzalen. In hoofdstuk 5 beschrijven we het nieuwe beleid.

Hoofdstuk 1 Inleiding

Inleiding

In december 2023 heeft de gemeenteraad besloten om de regelingen en afspraken rond dorpshuizen en MFC's met een sportvoorziening te uniformeren. Deze notitie beschrijft de resultaten uit dit project en formuleert voorstellen voor de toekomst. De voorstellen zijn vertaald in besispunten voor de gemeenteraad.

Aanleiding

De kosten voor het instandhouden van de gemeentelijke gymzalen¹ zijn en blijven hoog en de opbrengsten staan onder druk. Met name door corona zijn er minder verenigingen en hebben veel verenigingen minder leden. Verenigingen maken hierdoor minder uren gebruik van de gymzalen. In bijna alle gevallen zitten we voor het bewegingsonderwijs van de basisscholen met het aantal klokuren onder de VNG-norm. Aan de andere kant zijn de beheerkosten hoger geworden. Denk aan de hoge energiekosten van de laatste tijd. Maar ook de kosten voor schoonmaken, de huurlasten en de kosten voor de legionella-bestrijding zijn hoger. En is er een groter wordende druk op vrijwilligers, waardoor werkzaamheden uitbesteed moeten worden bij bedrijven. Conclusie: kosten zijn en blijven hoog en opbrengsten staan onder druk.

Geen eenduidige aanpak

We zien grote verschillen in afspraken en overeenkomsten, bezettingsgraad, keuringen en vervanging van materiaal, eigendom, beheer, inkomsten en uitgaven. Het onderwerp 'gymaccommodaties' is zonder veel afstemming ondergebracht bij verschillende functies in de organisatie. Tot nu toe hebben we de gymzalen per geval behandeld en is er geen eenduidige aanpak.

Doelstelling

Door de regelingen en afspraken rond dorpshuizen en MFC's met een sportvoorziening te uniformeren ontstaat duidelijkheid over de rollen van gemeente en besturen van de dorpshuizen en MFC's over het beheer en de financiering. Daarnaast moet het project leiden tot beheersbare kosten voor de gemeente.

Met dit project zorgen we ervoor dat er eenduidigheid ontstaat in de regelingen en afspraken rond de sportvoorzieningen in dorpshuizen en MFC's. Door de exploitaties van de dorpshuizen en de sportvoorzieningen te splitsen ontstaat duidelijkheid over de inkomsten en uitgaven van de sportvoorzieningen. Hierdoor is het mogelijk om keuzes te maken.

Uitgangssituatie

In de kadernota Dorpshuizen en MFC's (2020) staat dat de exploitaties van dorpshuizen en MFC's en de daarbij horende sportvoorziening uit elkaar gehaald worden, waardoor de baten en lasten van ieder onderdeel helder worden. Ook staat in deze kadernota: Er zijn acht dorpshuizen en drie MFC's die een sportvoorziening in het dorpshuis hebben. De sportvoorziening naast de Poort in Herwijnen maakt geen onderdeel uit van het dorpshuis.

¹ In deze notitie spreken we over *gymzalen*. Daarmee bedoelen we alle binnensportaccommodaties, waar door (basis)scholen gymlessen worden gegeven en/of door verenigingen sportactiviteiten worden georganiseerd. In hoofdstuk 2 definiëren we de gymzalen nader en maken we onderscheid tussen gymzalen, sportzalen en sporthallen.

Twee beleidslijnen

Voor de sportvoorzieningen (gymzaal, sportzaal, sporthal) in dorpshuizen staan in de Kadernota Dorpshuizen en MFC's (2022) twee beleidslijnen.

Eigendom van de gemeente: De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud, het programmabeheer onderwijs en sport, de tarieven gebruik sportvoorziening, het vervangen en vernieuwen van sporttoestellen en het keuren van de sporttoestellen. De gemeente kan afspraken maken met het dorpshuis over het dagelijks beheer en draagt daarvoor de klokurenvergoeding over aan het betreffende dorpshuis.

Eigendom van het dorpshuis: Het bestuur van het betreffende dorpshuis is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud, het programmabeheer sport, de tarieven gebruik sportvoorziening en het vervangen en vernieuwen van sporttoestellen. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het keuren van de sporttoestellen. Het dorpshuis kan afspraken maken met de gemeente over wie wat doet ten aanzien van het beheer en onderhoud van de sportvoorziening en het vervangen of vernieuwen van sporttoestellen.

In de Kadernota Dorpshuizen en MFC's staat dat de huidige regelingen en afspraken worden geüniformeerd langs de hierboven aangegeven kaders. Met deze notitie geven we hier invulling aan. Er is een eenduidig, onderbouwd beleid met een dekking voor de hieraan verbonden kosten nodig.

Relatie met andere beleidsvelden

In het coalitieakkoord is het belang sport en bewegen opgenomen (sportgemeente). In het beleidsstuk Bouwen aan sociale kracht wordt onder meer aandacht besteed aan preventie en positieve gezondheid. In de nota Vastgoedbeleid spreekt over kostprijs dekkende huur bij het verhuren van gemeentelijke accommodaties. In het Integraal Accommodatie Plan (IAP) zijn kaders opgenomen over gemeentelijke accommodaties. Volgens het daarin geformuleerde doelgroepenbeleid is het faciliteren van bewegingsonderwijs een wettelijke taak. Sportaccommodaties worden gezien als noodzakelijk of zeer wenselijk. En in de Routekaart Duurzaamheid is het verduurzamen van gemeentelijke accommodaties opgenomen. Tenslotte hebben we een subsidie en een lening voor verduurzamen van dorpshuizen (al dan niet met een gymzaal en niet in eigendom van de gemeente). Een groot aantal dorpshuizen heeft een gymzaal.

Afbakening

Eventuele tekorten op de exploitaties van de dorpshuizen en MFC's zelf vallen buiten de scope van deze notitie.

Hoofdstuk 2 Gymzalen in West Betuwe

Inleiding

De gymzalen zijn allereerst bedoeld voor het huisvesten van:

- ✓ het bewegingsonderwijs, voor primair onderwijs; hiervoor heeft de gemeente een wettelijke verplichting;
- ✓ de breedtesport (waaronder ook de amateurwedstrijdsport) van sportverenigingen die vaak aangesloten zijn bij sportbonden en NOC*NSF.

Maar ook andere partijen kunnen gebruik maken van de gymzalen, zoals welzijnsstichtingen, zorgaanbieders en commerciële sportaanbieders.

Het bewegingsonderwijs en het stimuleren van sport en bewegen op breedtesportniveau vraagt om een goed gesitueerd en goed bereikbaar en voor iedereen toegankelijk sportaanbod.

Gymzalen in West Betuwe zijn deels eigendom van de gemeente. Maar er zijn ook gymzalen, die door particuliere stichtingen, bedrijven en door middelbare scholen worden beheerd en geëxploiteerd. Het in deze notitie geformuleerde beleid leidt vooralsnog niet tot veranderingen voor de particuliere stichtingen, de bedrijven en de middelbare scholen.

Het accommodatiebeleid (in dit geval het beleid voor de dorpshuizen en MFC's) richt zich op de beherende instellingen van deze multifunctionele accommodaties en niet op de individuele gebruikers. Daar waar wenselijk willen we kaders formuleren, waarmee de beherende instellingen zich moeten verhouden.

Definities

Gymzaal = kleine binnensportaccommodatie met één zaaldeel, vooral geschikt voor bewegingsonderwijs, gymnastiek en kleinschalige beweegactiviteiten. Minder of niet geschikt voor de meeste balsporten.

Sportzaal = middelgrote binnensportaccommodatie met twee zaaldelen, geschikt voor bewegingsonderwijs en de meeste zaalsporten (trainingen en competities), behalve competities voor handbal, hockey en voetbal.

Sporthal = grote binnensportaccommodatie met drie zaaldelen, geschikt voor bewegingsonderwijs en alle zaalsporten (trainingen en competities).

De gemeente heeft twee sporthallen (De Wiel in Asperen en De Randhorst in Geldermalsen). Daarnaast zijn er twee sportzalen (het Klokhuis en de Burcht) en negen gymzalen (Leliestraat, Oranje Nassaustraat, de Rietput, de Koeldert, de Plantage, Meteren, Vuren, de Poort en de Keijzershof) in eigendom. Zes van de negen gymzalen exploiteert de gemeente zelf. De overige accommodaties worden geëxploiteerd door een andere partij. Tenslotte zijn er nog vijf gymzalen, die niet in eigendom zijn van de gemeente. Een compleet overzicht:

<i>Accommodatie</i>	<i>Plaats</i>	<i>Bouwjaar</i>	<i>Eigenaar</i>	<i>Exploitant</i>	<i>M²</i>
Sporthal					
De Randhorst	Geldermalsen	1989	LACO recreatie B.V.	LACO recreatie B.V.	1056
De Wiel	Asperen	2014	Stichting De Wiel	Stichting De Wiel	1050
Sportzaal					
Klokhuis	Beesd	2011	Gemeente	St. Klokhuis	600
Burcht van Haeften	Haaften	2013	Gemeente	St. Burcht v. Haeften	759
Gymzaal					
't Duifhuis	Deil	1973	St. Dorpshuis 't Duifhuis	St. Dorpshuis 't Duifhuis	190
Tricht	Tricht	1976/2015	St. Dorpshuis Tricht	St. Dorpshuis Tricht	200
Leliestraat	Geldermalsen	1980	Gemeente	Gemeente	252
Oranje-Nassau	Geldermalsen	1982	Gemeente	Gemeente	252
Meteren	Meteren	2013	Gemeente	Dorpshuis	308
Plantage	Meteren	2021	Gemeente	IKC	?
Keijzershof	Opijnen	2006 ren.	Gemeente	Dorpshuis	294
HuisOpHemert	Ophemert	2013	Wst. De Kernen	MFC	?
De Koeldert	Waardenburg	1982	Gemeente	Gemeente	200
Toevershof	Varik	1968	St. Dorpshuis Toevershof	St. Dorpshuis Toevershof	162
De Biskamp	Hellouw	1977	St. Dorpshuis Hellouw	St. Dorpshuis Hellouw	252
De Poort	Herwijnen	1991/ 2017	Gemeente	Exploitant	252
De Rietput	Heukelum	202?	Gemeente	IKC	236
De Koels	Vuren	1982/1997	Gemeente	St. De Koels	286

Tabel 1: Overzicht gymzalen West Betuwe, uitgesplitst naar type accommodatie, locatie, bouwjaar/renovatiejaar, exploitant en oppervlakte. Bron: Eigen onderzoek, maart 2024

Kwaliteit gymzalen

De binnensportaccommodaties zijn aan de ene kant recent nieuw gebouwd of vernieuwd zoals De Wiel, Het Klokhuis, de gymzaal De Poort, de Burcht van Haeften, Huis Op Hemert en dorpshuis Meteren. Aan de andere kant zijn er ook sterk verouderde accommodaties zoals de sporthal De Randhorst en de in gemeentelijke eigendom zijnde gymzalen in Geldermalsen en Waardenburg. De gymzalen die onderdeel zijn van dorpshuizen verschillen ook sterk qua functionaliteit en ouderdom. Hier ligt de verantwoordelijkheid voor de gymzalen bij de lokale besturen van de stichtingen of verenigingen.

Toekomstplannen

Om kwalitatief goed te kunnen sporten en voor het bewegingsonderwijs is het moderniseren van een aantal gymzalen gewenst. Er wordt een Integraal Kind Centrum (IKC) Jan Harmenshof Oranje Nassau gebouwd. Bij de realisatie van dit plan maakt de gymzaal Oranje-Nassaustraats plaats voor een nieuwe gymzaal in het IKC. Onderzocht wordt of Sporthal de Randhorst samen met het zwembad over enkele jaren kan worden vernieuwd. En de gymzaal in Waardenburg is onderdeel van een bredere afweging over de locatie van het dorpshuis en de school.

Tarieven

De tarieven van de gemeentelijke gymzalen zijn medio 2024 geharmoniseerd naar €15,00 per uur. Voor incidentele en commerciële activiteiten geldt een tarief van €22,00 per uur. Een

benchmark van het Mulier Instituut uit 2022 komt uit op respectievelijk €15,17 en €28,13. Uit een benchmark met de omringende gemeenten zien we aanzienlijke onderlinge verschillen. De maatschappelijke tarieven variëren van € 14,50 tot € 26,00. In tabel 2 vindt u een overzicht van alle gehanteerde tarieven binnen West Betuwe.

<i>Zaal</i>	<i>Plaats</i>	<i>Exploitant</i>	<i>Uurprijs vereni- gingen</i>	<i>Uurprijs Inciden- teel</i>	<i>Per zaaldeel</i>
Sporthal de Randhorst	Geldermalsen	Laco Recreatie B.V.	€ 71,51	€ 71,51	€ 31,25
Sporthal de Wiel	Asperen	St. De Wiel	€ 63,00	€ 63,00	€ 23,00
Sportzaal het Klokhuis	Beesd	St. Beheer Klokhuis	€ 15,00	€ 15,00	
Sportzaal Burcht van Haften	Haften	St. Burcht van Haften	€ 21,70	€ 21,70	
					<i>Per dagdeel</i>
't Duifhuis	Deil	St. Dorpshuis 't Duifhuis	€15,00	€15,00	
Tricht	Tricht	St. Dorpshuis Tricht	€15,00	€15,00	€ 45,00
Leliestraat	Geldermalsen	Gemeente	€ 15,00	€ 22,00	€ 50,00
Oranje-Nassaustra	Geldermalsen	Gemeente	€ 15,00	€ 22,00	
Meteren	Meteren	Dorpshuis	€ 17,50 *	€ 17,50	
Plantage	Meteren	IKC	€ 15,00	€ 22,00	
Keijzershof	Opijnen	Dorpshuis	€ 15,00	€ 15,00	
HuisOpHemert	Ophemert	MFC	€ 21,00	€ 35,00	
De Koeldert	Waardenburg	Gemeente	€ 15,52	€ 22,00	
Toevershof	Varik	St. Dorpshuis Toevershof	€ 16,14	€ 16,14	
De Biskamp	Hellouw	St. Dorpshuis Hellouw	€ 15,00	€ 15,00	
De Poort	Herwijnen	Exploitant	€ 15,00	€ 15,00	
De Rietput	Heukelum	IKC	€ 15,00	€ 22,00	
De Koels	Vuren	St. De Koels	€ 22,00	€ 22,00	

* = € 15,00 voor opeenvolgende uren.

Tabel 2: Tarieven gymzalen West Betuwe, uitgesplitst naar type accommodatie en naar locatie. Prijspeil 2024.
Bron: Eigen onderzoek, maart 2024

Aantallen per 25.000 inwoners

Het aantal gymzalen in onze gemeente sluit tamelijk goed aan bij het Nederlandse gemiddelde. In de volgende tabel staat het aantal gymzalen *per 25.000 inwoners*, uitgesplitst naar type accommodatie en naar het aantal zaaldelen (gymzaal = 1 zaaldeel, sportzaal = 2 zaaldelen, sporthal = 3 zaaldelen).

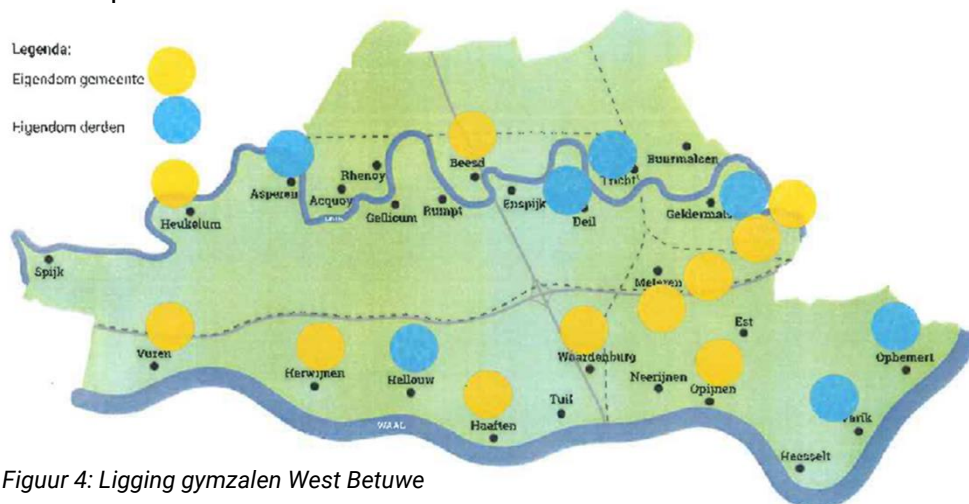
<i>Type accommodatie</i>	<i>West Betuwe</i>	<i>Nederland</i>
Sporthallen	1,1	2,2
Sportzalen	1,1	1,0
Gymzalen	6,2	6,5
Zaaldelen	11,9	15,2

Tabel 3: Aanbod gymzalen per 25.000 inwoners West Betuwe, vergeleken met heel Nederland.
Bron: Eigen onderzoek en Gymzalen in Nederland/Mulier instituut 2020.

Uit tabel 3 blijkt dat het aantal zaaldelen lager ligt dan het Nederlandse gemiddelde. Dit komt vooral doordat het aantal sporthallen de helft lager is. Het aantal sportzalen en gymzalen is bijna gelijk met het gemiddelde. In de praktijk betekent dit dat er binnen de gemeente niet of nauwelijks mogelijkheden zijn voor extra wedstrijdssportactiviteiten.

Ligging

De accommodaties zijn goed gespreid over de gemeente. De meeste dorpen hebben een binnensportaccommodatie en de reisafstanden zijn beperkt. In figuur 4 zien we de ligging van de sportaccommodaties.

Figuur 4: Ligging gymzalen West Betuwe

Gebruik/bezetting

Het gebruik/de bezetting van de gymzalen biedt nog ruimte voor meer gebruikers. In het volgende overzicht staat de bezetting van de gymzalen, overdag, 's avonds en in het weekend.

Zaal	overdag	's avonds	weekend
Asperen	+	+	+
Randhorst	+	+	+
Beesd	±	+	-
Haaften	+	±	-
Deil	±	+	-
Leliestraat	+	±	-
Oranje Nassau	+	±	-
Hellouw	-	-	-
Herwijnen	-	-	-
Heukelum	+	-	-
Meteren	-	±	±
Plantage	+	-	-
Ophemert	-	-	-
Opijnen	-	±	-
Tricht	+	±	-
Varik	-	-	-
Vuren	-	-	--
Waardenburg	+	-	

Figuur 5: Bezettingsgraad gymzalen gebruik overdag, 's avonds en in het weekend. + = boven de norm, ± = op de norm en - = onder de norm. Bron: Eigen onderzoek, april 2024

Uit het overzicht blijkt het volgende:

- Sporthallen: De bezetting van de sporthallen is goed en ligt boven de norm.
- Sportzalen: De sportzalen in West Betuwe beschikken over voldoende capaciteit. Beesd is 's avonds bovengemiddeld bezet en Haaften overdag.

- Gymzalen: De bezetting van de gymzalen is vaak minder. De meeste gymzalen hebben een bezetting die (voor een groot deel) onder de norm ligt. Zes van de veertien gymzalen zijn overdag goed bezet en zes van de veertien zijn goed of gemiddeld bezet in de avond. In het weekend worden de gymzalen bijna niet gebruikt. Een paar gymzalen worden in de winter op zaterdag gebruikt door buitensportverenigingen. Ook in de namiddag is er bijna overal ruimte voor groei.

Beheer en exploitatie

Op het gebied van beheer en exploitatie zien we verschillende constructies aan. Een paar voorbeelden:

- ✓ Een deel van de gymzalen is eigendom van een stichting en een deel is eigendom van de gemeente.
- ✓ Sommige gemeentelijke gymzalen worden door de gemeente beheerd en een deel door lokale rechtspersonen, die vaak ook eigenaar of beheerder zijn van het dorps huis. De beheerders zorgen voor het schoonhouden, betalen de energierekening, verzorgen de verhuur en voeren soms klein onderhoud uit. In ruil daarvoor ontvangen zij een klokurenvergoeding voor het bewegingsonderwijs en innen zij de huur van verenigingen.
- ✓ In Haaften betaalt de stichting meer dan een ton aan (kostprijs dekkende) huur voor de gemeentelijke sportzaal, terwijl in Vuren € 0 euro wordt betaald voor de gemeentelijke gymzaal. Ook in Meteren en Herwijnen wordt geen huur in rekening gebracht. In Beesd wordt ook huur in rekening gebracht. De zaal in Ophemert wordt door het MFC gehuurd van De Kern en.

Op zichzelf is de verscheidenheid van verschillende vormen van beheer en exploitatie geen probleem. Er ontstaat wel een probleem als de verschillen gevolgen hebben voor de kosten die de verenigingen moeten dragen (tarieven of instandhoudingskosten) en/of als we als gemeente met twee maten meten.

In totaal wordt jaarlijks bijna € 170.000,- besteed aan exploitatie onderhoud. Voor 5 jaar wordt bijna 1 miljoen euro besteed aan planmatig onderhoud, En in totaal is voor de komende 10 jaar ruim 2,1 miljoen nodig voor het verduurzamen van de gemeentelijke gymzalen.

In het vastgestelde gemeentelijke vastgoedbeleid staat dat op natuurlijke momenten een kostprijs dekkende huurprijs voor het gebouw geldt. Dit is nu nog niet overal gedaan. Als er een kostprijs dekkende huur in rekening gebracht gaat worden, zal ook een exploitatiebijdrage nodig zijn. Per saldo zal dit voor de gemeente niet leiden tot extra inkomsten. Voor de verenigingen wel omdat die, volgens de subsidieregels, dan een accountant in de arm moeten nemen. En het leidt tot extra personeelslasten (voor het rondpompen van het geld van de ene naar de andere afdeling van de gemeente).

Benchmark tarieven

Als we kijken naar de tarieven die we hanteren voor de huur van een gymzaal, dan kunnen we uitgaan van een benchmark met alle gemeenten en een benchmark met niet stedelijke gemeenten. In de bovenste tabel staat het gewogen gemiddelde van alle gemeenten. In de onderste tabel staat het gemiddelde van de niet-stedelijke gemeenten. Deze laatste benchmark is het beste vergelijkbaar met de situatie van West Betuwe. We zien dan dat in 2023 ons maatschappelijk tarief iets hoger lag en ons commerciële tarief iets lager.

<i>Gewogen gemiddelde gemeentelijk vastgoed</i>	<i>maatschappelijk</i>	<i>commercieel</i>
Sporthal	41,53	97,10
Sportzaal	23,64	52,80
Gymzaal	13,30	29,46

<i>Tarieven gemiddeld niet stedelijk</i>			<i>West Betuwe</i>	
	<i>maatschappelijk</i>	<i>commercieel</i>	<i>maatschappelijk</i>	<i>commercieel</i>
Sporthal	37,68	87,33		
Sportzaal	21,70	48,92		
Gymzaal	12,40	25,31	15,00	22,00

Tabel 6: Benchmark tarieven. Bron: Huurtarievenmonitor gemeentelijke sportaccommodaties, 2023, Mulier Instituut

Afstand tot gymzalen

De huidige afstand tot een gymzaal is voor onze inwoners niet groot, maar ligt boven het landelijke gemiddelde. Zo is de gemiddelde afstand tot een gymzaal 3,7 kilometer. Het landelijke gemiddelde is volgens het Kenniscentrum Sport & Bewegen 1,6 kilometer. Over het algemeen wil iemand wel 3 kilometer af te leggen om te sporten (Hoekman et al., 2013). Onze gemeente is een plattelandsgemeente en de inwoners zijn gewend om te moeten reizen naar bepaalde voorzieningen.

Sluiting van sportvoorzieningen in de dorpen brengt het risico met zich mee dat vooral minder mobiele groepen minder gaan sporten. Zowel jongeren (15-29 jaar) als ouderen (65+) blijken minder te gaan sporten naarmate accommodaties verder weg zijn. Sluiting van sportvoorzieningen leidt er ook toe, dat de sportdeelname van 30-44-jarigen flink afneemt, zo blijkt uit onderzoek².

Ook kan sluiting ten koste gaan van de bereidheid om vrijwilligerswerk te doen, omdat mensen minder geneigd zijn dit te doen buiten het eigen dorp. En dat terwijl verenigingen juist te maken hebben met een vrijwilligerstekort. Duidelijk is dat dorpsbinding helpt bij de motivatie om vrijwilligerswerk te doen. Dit geldt zeker voor bewoners van 50 jaar en ouder.

Op dit moment zijn 4 van de 10 leden van een vereniging ouder dan 50 jaar. Door de vergrijzing daalt (op termijn) het aantal leden van verenigingen en daarmee de vraag naar sportaccommodaties, eerst die naar accommodaties voor buitensport en op de langere termijn ook die naar binnensportaccommodaties. Ook is de manier waarop mensen sporten aan veranderingen onderhevig, onder andere omdat mensen steeds vaker flexibele informele verbanden kiezen boven het verenigingsleven, waardoor de publieke buitenruimte vaker, en sportaccommodaties minder vaak gebruikt worden. Bij ouderen zien we een verschuiving naar minder actieve sporten, zoals biljarten en bridgen. In het kader van elkaar ontmoeten is dat op zich een positieve ontwikkeling. In kleine dorpen (tot 5.000 inwoners) bleek uit onderzoek³ dat ruim een derde van de beoefende sporten door bewoners buiten elk

² Dr. Lotte Vermeij et al - Hoe ver gaan dorpsbewoners voor de sport? (2014)

³ Steenbekkers en Vermeij 2013

georganiseerd verband om werd beoefend. En ruim een kwart in informele verbanden met vrienden, familie of kennissen. Denk hierbij aan bijvoorbeeld hardlopen en mountainbiken.

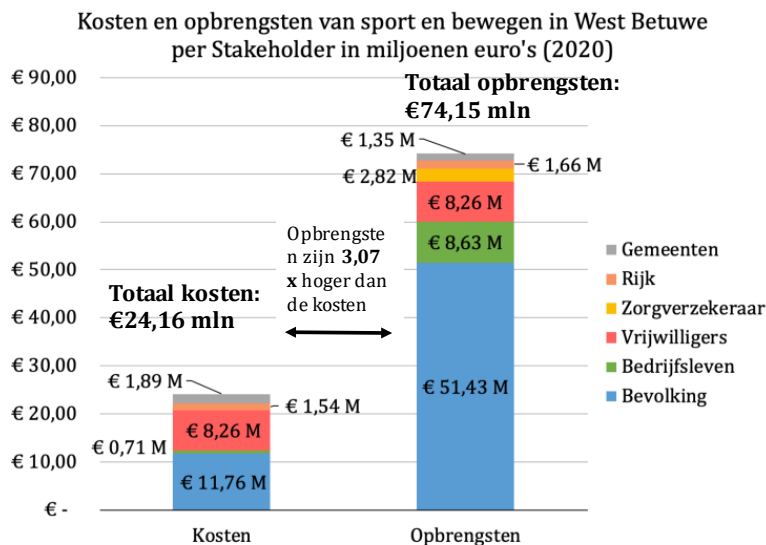
Een beleid, gericht op centraliseren van sportaccommodaties leidt tot een kwalitatief goed en veelzijdig aanbod, veelal in de grotere kernen. Maar voor veel bewoners van dorpen neemt dan de afstand tot sportmogelijkheid verder toe. Dit gaat ten koste van de betrokkenheid van leden bij verenigingen met als mogelijke gevolgen dat deelname en bereidheid tot vrijwillige inzet afnemen. Mogelijk kunnen (nieuwe) vormen van samenwerking en een slimmere bedrijfsvoering besparingen opleveren, maar ook dit soort oplossingen moet van (schaarser wordende) vrijwilligers komen. Samenwerken binnen dorpen kan bijdragen aan het voortbestaan van verenigingen in het dorp. Maar ook samenwerkingen tussen dorpen kunnen bijdragen aan een sportaanbod dat aansluit bij de binding van dorpsbewoners.

Naast praktische redenen, zoals afstand, spelen ook sociale redenen een rol bij de keuze om liever in het eigen dorp te sporten. De vertrouwde, gezelligheid en een collectieve saamhorigheid hebben een grote toegevoegde waarde en zijn soms misschien wel belangrijker dan het sporten zelf. Sporten en bewegen in een binnensportaccommodatie in het eigen dorp kan zowel plaatsvinden in een gymzaal als bijvoorbeeld in een zaaltje in het dorpshuis. Veel dorpsbewoners hebben geen grootschalige accommodaties nodig om in het dorp te sporten. In kleine dorpen zonder voorzieningen combineren bewoners het sporten soms met een bezoek aan de supermarkt of na het wegbrengen van de kinderen naar de school.

Alles overziend is de verwachting dat sluiting van sportaccommodaties in de dorpen meer gevolgen gaan hebben voor het vrijwilligerswerk en de binding, dan voor de sportdeelname op zich. Afstand laat gemiddeld een beperkt effect zien op de sportdeelname. Als we kijken naar specifieke doelgroepen, zoals jongeren en ouderen, dan is het effect groter.

Meerwaarde van sporten en bewegen

Het Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft onderzoek gedaan naar het sociaal rendement van sporten en bewegen. Dit noemen we Social Return On Investment (SROI). Aan de ene kant investeren wij (geld) in het activeren en faciliteren van sportmogelijkheden en aan de andere kant levert dit dus een maatschappelijke meerwaarde op. In het linker overzicht zien we dat de opbrengsten 3,07x hoger zijn dan de kosten. Landelijk is dat 2,7x. Rechts staan de factoren die SROI in positieve of negatieve zin beïnvloeden. Conclusie is dat het zin heeft om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen. Daarbij hebben ook gymzalen een rol.

Overigens liggen de gemeentelijke uitgaven voor sporten en bewegen in West Betuwe aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde, namelijk lokaal 31,30 euro per inwoner per jaar tegen landelijk 83,50 euro per inwoner per jaar.⁴

Volgens onderzoek uit 2020 wordt er door 53,6% van de inwoners van 19 jaar en ouder minder dan eenmaal per week gesport. Landelijk is dat 49,2%. Hier valt dus nog wat te winnen!

Mogelijke SROI beïnvloedbare factoren

SROI verhogende factoren

- Lage kosten van inwoners, door minder sporters
- Meer verenigingsleden
- Relatief lagere uitgaven gemeenten aan sport

- Lager percentage dat aan beweegrichtlijnen voldoet dan NL
- Relatief lagere score op beweegvriendelijke omgeving en sportaccommodaties

SROI verlagende factoren

SROI NL
2,70

SROI West Betuwe
3,07

⁴ Kenniscentrum Sport & Bewegen, oktober 2022

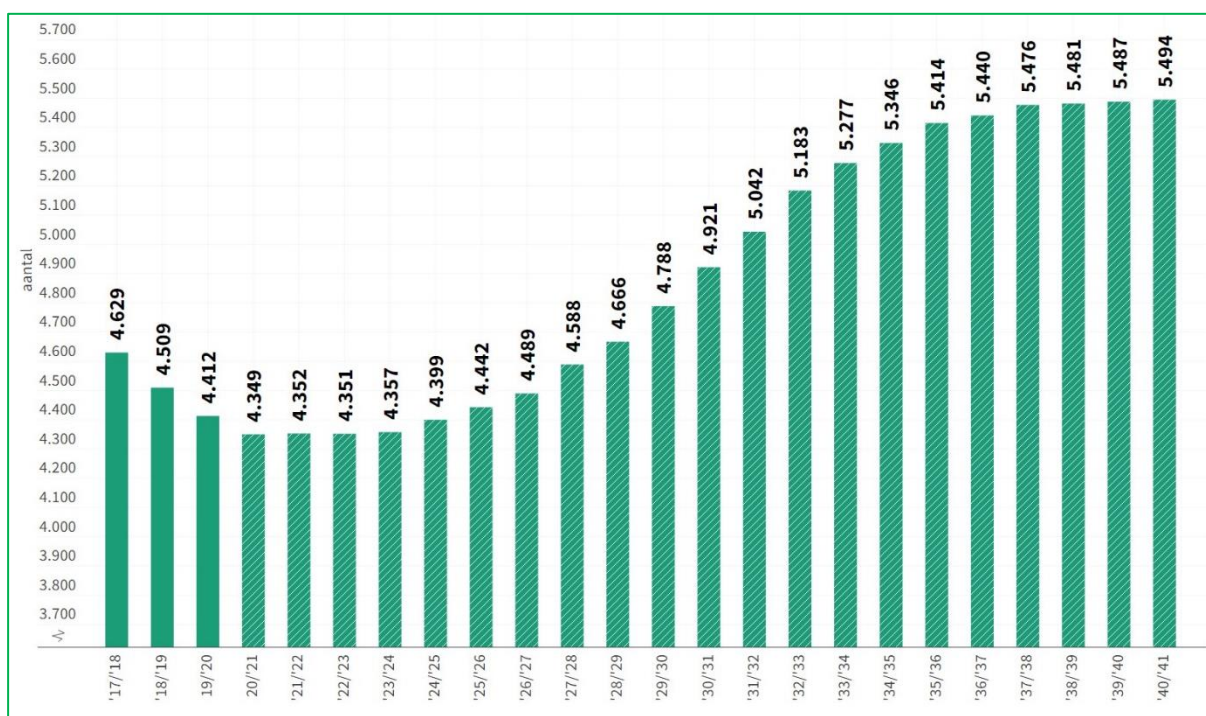
Hoofdstuk 3 Ontwikkelingen

Inleiding

In deze notitie willen we het beleid uitwerken voor de toekomst van de gymzalen. In sommige gevallen is uitbreiding van de bezetting gewenst. Als die bezetting niet toeneemt, moet een afweging gemaakt worden tussen een blijvende financiële bijdrage of het verminderen van het aanbod aan gymzalen. Die vermindering houdt in dat de gebruikers worden 'overgeheveld' naar gymzalen in de omgeving. Daarbij geldt dat de gemeente een wettelijke taak heeft en houdt voor de huisvesting van het bewegingsonderwijs. Voordat we het nieuwe beleid formuleren, schetsen we eerst enkele relevante ontwikkelingen.

Ontwikkelingen behoefte bewegingsonderwijs

Voor de scholen voor het basis-, speciaal en voortgezet onderwijs vormt bewegingsonderwijs een verplicht onderdeel van het lesprogramma. Jaarlijks is 1 oktober de peildatum om het aantal uren voor het daaropvolgende schooljaar te bepalen. De scholen krijgen het aantal klokuren⁵ toegewezen in de dichtstbijzijnde gymzalen, mits planning-technisch mogelijk. Indien scholen een 'eigen' accommodatie hebben, krijgt men op basis van dit aantal uren een vergoeding. Deze vergoeding dient ter dekking van de exploitatiekosten en de kosten voor het onderhoud. Van invloed op het gebruik van gymzalen door het onderwijs zijn de ontwikkeling van het leerlingaantal en landelijke ontwikkelingen ten aanzien van het bewegingsonderwijs.

Tabel 7. Leerlingenprognose primair onderwijs, gemeente West Betuwe (aantallen). Bron: DUO/ABF, 2024

⁵ Klokuren: aantal uren dat een school op basis van de verordening onderwijshuisvesting krijgt toegewezen, de beschikking krijgt over een officiële binnensportaccommodatie ten behoeve van het huisvesten van bewegingsonderwijs. Het aantal klokuren bedraagt momenteel 2 uur per week. Het bewegingsonderwijs voor groep 1-2 in het basisonderwijs vindt doorgaans plaats in het speellokaal van de school.

Uit de leerlingenprognose blijkt dat het aantal leerlingen de afgelopen jaren licht is gedaald en vanaf 2025 weer stijgt (van 4.400 nu naar 5.400 in 2035). Deze stijging wordt voor een flink deel veroorzaakt door de toename van het aantal kinderen in nieuwbouwwijk De Plantage te Meteren. Als we deze wijk buiten beschouwing laten, valt uit de leerlingenprognose op te maken dat het aantal leerlingen in de gehele gemeente een opmerkelijk stabiel verloop kent. Er is geen enkele school die te maken heeft met een sterk afwijkende groei of krimp van het aantal leerlingen.

Op basis van landelijke cijfers blijkt dat circa 20% van de scholen in het primair onderwijs de ambitie van 2 lesuren gym per leerling niet halen. Streven is (op termijn) zelfs drie uren. Deze ambities zijn onderdeel van het Sector Akkoord PO, een overeenkomst tussen het kabinet en de PO-Raad. De komende jaren wordt strikter toegezien dat scholen dit minimale aantal uren halen. In West Betuwe krijgen de scholen het aantal uren toegewezen volgens de Verordening Onderwijshuisvesting waarmee in principe voldoende uren bewegingsonderwijs beschikbaar gesteld worden.

Sportbeleid

De gemeente West Betuwe heeft een sportbeleid en een beleid, gericht op het worden van sportgemeente. In deze paragraaf beschrijven we de relevante zaken voor het beleid inzake de gymzalen. Het doel om (een) sportgemeente te zijn zien we als een vliegwiel en gezamenlijke focus voor het realiseren van een positief gezonder en vitaler West Betuwe. We willen dat iedereen kan deelnemen aan sport en bewegen en we willen meer mensen in beweging krijgen. Op deze manier leveren we een belangrijke bijdrage aan de positieve gezondheid van inwoners. Sport en bewegen leveren een grote maatschappelijke waarde op. Zo zagen we in het vorige hoofdstuk dat 1 euro investeren in sport en bewegen 3,07 euro aan maatschappelijke baten oplevert.

Bij sporten en bewegen zien we enkele belangwekkende trends:

- Een toenemende trend zien we in de deelname aan ongeorganiseerde sport en bewegen, veelal in de buitenlucht. De moderne sporter voelt zich minder aangetrokken tot de klassieke sportvereniging. De trend van georganiseerde sport naar ongeorganiseerde sport heeft ook gevolgen voor het gebruik van de gymzalen. Uit onderzoek van het Rijk blijkt dat de kwaliteit van accommodaties ook een factor is om te sporten of om af te haken. Een mooie gymzaal brengt meer mensen in beweging.
- Verenigingen worden kwetsbaarder door het verlies van deelnemers en vrijwilligers. Afgaande op de voorspellingen, zet deze trend zich in de komende jaren door. Om daarop te anticiperen moeten sportverenigingen zich anders gaan organiseren.
- De sportverenigingen hebben een grote bindende waarde binnen de 'eigen' kern(en). In het coalitieakkoord 2022-2026 worden sportverenigingen bestempeld als het hart van de kernen waar ontmoeting en samenkomst tussen inwoners plaats vindt. Daarbij wordt ten doel gesteld dat deze voorziening ook beschikbaar moet zijn voor komende generaties. In West Betuwe richten sportverenigingen zich voornamelijk op hun 'eigen' kern(en). Daarnaast kenmerkt het de sportverenigingen dat ze zich vooral focussen op hun eigen kerntaken. De aantrekkingskracht van de sportverenigingen is, mede door het aanbod, stabiel. Daarmee kun je stellen dat deze verenigingen zich vrij traditioneel in hebben gericht. Maar de behoeften in de samenleving veranderen en de inwoners ook in West Betuwe worden steeds ouder. Belangrijk is om daarop te blijven aanpassen.

Ontwikkelingen behoefte sportverenigingen en andere gebruikers

Met ongeveer 155 sportverenigingen kent West Betuwe een rijk verenigingsleven. De verenigingen zijn een belangrijk onderdeel om de leefbaarheid in de kernen te behouden. Immers zijn verenigingen plekken waar men elkaar ontmoet, samenwerkt en kennis deelt. Verenigingen zijn niet de enige plek waar in georganiseerde vorm wordt gesport. Er is een grote verscheidenheid aan georganiseerde sportmogelijkheden in West Betuwe.

Naast het onderwijs zijn er, zoals eerder gezegd, nog andere structurele gebruikers van de gymzalen in West Betuwe. Onder deze gebruikers vallen binnensportverenigingen, maatschappelijke instellingen (Welzijn, kinderopvang etc.), recreantengroepen en buitensportverenigingen die in de wintermaanden gebruik maken van de gymzalen.

In het voorjaar van 2024 zijn verenigingen in gesprekken en via vragenlijsten gevraagd naar de tevredenheid over de kwaliteit en het gebruik van de gymzalen. Ook konden ze ontwikkelingen rond het toekomstige gebruik van de gymzalen te noemen. Deze gebruikers beoordeelden de gymzalen met een ruime voldoende. Volgens de verenigingen scoren de zalen in Varik en Hellouw het minst goed, vooral over de kwaliteit van de zalen. Uit de enquête en de vervolgesprekken blijkt dat men verder over het algemeen tevreden is over de serviceverlening van de verhuurder/beheerder en de kwaliteit van de accommodatie.

Uit het gehouden onderzoek blijkt verder dat binnensportverenigingen vaak minder dan 100 leden hebben. Hiervan is 54% boven de 60 jaar en 18% jeugdlid. De verenigingen zijn positief over het betrekken van meer jeugd en jongeren. Knelpunt bij het meer sporten overdag vormt de beschikbaarheid van trainers. Een kwart van de verenigingen met trainers geeft aan onvoldoende gekwalificeerde trainers te kunnen vinden. Dit staat uitbreiding richting jeugd, jongeren en ouderen in de weg.

Daarnaast staat het aantal vrijwilligers onder druk. Slechts 10% van de verenigingen heeft een plan voor behoud en werving van vrijwilligers. Ook dit punt vraagt om aandacht. Tot slot neemt het ledental bij een aantal verenigingen af. Hierdoor wordt het lastiger om de vaste lasten (zaalhuur, trainers) te betalen.

Een op de drie sportverenigingen werkt samen met een dorpshuis, een kwart met Welzijn West Betuwe en (maar) 4% met het jeugd- en jongerenwerk. Vooral voor (meer) samenwerking met laatstgenoemde twee organisaties bestaat behoefte.

Naarmate de leeftijd stijgt, neemt het aantal leden af dat lid is van een vereniging. Sporten voor jongeren in de doelgroep – VO leeftijd – wordt aangemoedigd en jongeren geven zelf aan het graag te doen. Maar het is ook de leeftijd waarin jongeren meer dan gemiddeld, afgezet tegen andere leeftijdscategorieën, stoppen met sporten. Redenen om te stoppen zijn dat jongeren van deze leeftijd naar een vervolgopleiding gaan of een studie starten in een andere stad of ze ontdekken een andere (niet-sport) hobby.

Ontwikkelingen in het sociaal domein

Sport kan een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstellingen binnen het sociaal domein en dat biedt kansen zowel vanuit sport- en beweeg-stimuleringsperspectief als vanuit sportaccommodatie-perspectief. Als we 10% van de niet-sporters aan het bewegen krijgen, levert dat 5,2 miljoen euro op aan *maatschappelijke* baten.

Structurele beweegdeelname stimuleert de fysieke en emotionele gezondheid⁶. Daarnaast ontwikkelen jongeren meer sociale, persoonlijke en cognitieve vaardigheden. Hoe meer jongeren deelnemen aan sport en bewegen, hoe groter de kans op een gezonde toekomst. Preventie is daarbij een belangrijk sleutelwoord. Voldoende beweging draagt hieraan bij.

De inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het beheer van maatschappelijke accommodaties (waaronder gymzalen) kan gezien worden als een initiatief dat goed past binnen de vanuit het sociaal domein gewenste transitie. Hoe er invulling wordt gegeven en of er daadwerkelijk meer gebruik van gymzalen gaat komen, is op dit moment nog niet te voorspellen.

Financiële aspecten

Op de volgende pagina staat een overzicht van de uitgaven en de inkomsten van de gymzalen, zoals die zijn opgenomen in de (primitieve) begroting 2025. In totaal gaat het bij de gymzalen inclusief onder andere rente en afschrijvingen om zo'n 2 miljoen euro per jaar.

De kosten voor het verduurzamen tot 2026 bedragen volgens de Routekaart Verduurzamen €1.881.947. Nog niet begroot vanaf 2026, maar wel benoemd in het IAP (Integrale Accommodatie Plan) is nog een bedrag van €464.897. Ook de kosten voor een digitaal sluitsysteem van de toegangsdeuren van de gymzalen zijn nog niet begroot. Deze investeringen en kosten worden meegenomen in de evaluatie en aanpassing van de MJOP's die voor 2025 gepland staat.

Er zijn meerdere budgethouders verantwoordelijk voor de kosten en baten van de gymzalen. Hierdoor is het niet goed mogelijk om te berekenen wat de voorstellen aan besparing op personeel met zich meebrengen. Geschat wordt dat dit in totaal 1/3 fte is.

Door de voorgestelde beleidsaanpassingen zijn er extra kosten voor de aanschaf en implementatie van een reserveringssysteem. De kosten voor de *implementatie* zijn 10.000 euro en worden gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve ICT. De kosten voor het *gebruik* van het reserveringssysteem zijn 9.000 euro per jaar en worden binnen de staande begrotingen gedekt uit een efficiëntere beheerrol voor de gemeente. Het systeem levert minder werk op voor medewerkers van de gemeente.

Daarnaast neemt het gebruik van de gymzalen toe. Dit past in onze ambitie om inwoners meer te laten sporten en bewegen. De extra inkomsten uit een hoger gebruik zijn nog niet ingeboekt vanuit het voorzichtigheidsprincipe.

Ter dekking van exploitatietekorten bij *gemeentelijke* gymzalen is in december 2023 door de gemeenteraad een bestemmingsreserve ingesteld. Toekenning van een bijdrage uit deze reserve vindt plaats op basis van een gesplitste begroting (dorpshuis/MFC enerzijds en gymzaal anderzijds) en een aantoonbaar tekort op het gymzaal-gedeelte.

Er is nog geen rekening gehouden met de financiële gevolgen van het eventueel verminderen van het aantal gymzalen. De extra inkomsten uit het invoeren van kostprijs dekkende huren zijn eveneens niet meegenomen, omdat die naar verwachting wegvallen tegen de uit te betalen instandhoudingsbijdragen.

De conclusie is dat een beter afgestemd beheer en een heldere rolverdeling, samen met het laten groeien van het gebruik van de gymzalen leidt in beperkte mate tot extra kosten. Daar

⁶ West Betuwe Positief Gezond 2022-2024 (Nota Gezondheidsbeleid)

staan extra inkomsten tegenover. En de toename van sporten en bewegen levert een grote maatschappelijke meerwaarde op.

Meerjarenbegroting stand 27 januari 2025									
FCL	FCL_OMSCHRIJVING	MIN_KO DE_JU	ECL	ECL omschrijving	Som van Begroting 2025	Som van Begroting 2026	Som van Begroting 2027	Som van Begroting 2028	
6410100	Huisvesting Gymzalen	U	73000	Afschrijvingen	0	0	0	0	1.873.832
			74000	Toegerekende rente	0	0	0	0	
6410200	Gymzalen niet in eigendom	U	38500	Huurkosten accommodaties	222.021	222.021	222.021	222.021	2.085.614
			43810	Bijdr aan verenig/instelling volgens subs.verord	0	0	0	0	
			43820	Bijdr aan verenig/instelling geen subsidieverord	0	0	0	0	
6420550	Gymzalen gemeentelijk eigendom	I	36000	Huurborgsten	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	2.080.405
			43150	Vergoedingen van het Rijk	0	0	0	0	
		U	21030	Gemeentelijke belastingen en heffingen	44.956	44.956	44.956	44.956	
			38100	Kleine gereedschappen en materiaal	0	0	0	0	
			38210	Onderhoud gebouwen en terreinen	33.872	34.612	34.767	34.742	
			38215	Groot onderhoud	81.622	46.695	43.710	176.776	
			38240	Onderhoud inventaris en inrichting	3.281	3.331	3.341	3.340	
			38300	Gas, water en electra	49.007	49.007	49.007	49.007	
			38400	Uitbestede werkzaamheden	0	0	0	0	
			38440	Schoonmaakkosten en -diensten	36.005	36.415	36.500	36.486	
			38550	Verzekeringen	12.150	12.150	12.150	12.150	
			42500	Exploitatiebijdrage	42.250	42.250	42.250	42.250	
			43820	Bijdr aan verenig/instelling geen subsidieverord	0	0	0	0	
			73000	Afschrijvingen	101.360	166.925	166.925	164.413	
			74000	Toegerekende rente	49.813	67.942	64.605	61.267	
			75000	Overige verrekeningen	93.956	93.956	93.956	93.956	
6430410	Gymvervoer	U	38400	Uitbestede werkzaamheden	70.515	71.583	71.806	71.771	
6510020	Combinatiefuncties	U	43610	Bijdrage aan overheden volgens subsidieverord	0	0	0	0	
6520130	Laco zwembad en sporthal Geldermalsen	U	38400	Uitbestede werkzaamheden	75.000	0	0	0	
			42500	Exploitatiebijdrage	267.150	656.450	656.450	656.450	
6520140	Sporthal De Wiel Asperen	U	38500	Huurkosten accommodaties	60.800	60.800	60.800	60.800	
			43810	Bijdr aan verenig/instelling volgens subs.verord	25.060	25.060	25.060	25.060	
6520180	Vervanging inventaris gymlokalen	U	32300	Aankoop inventaris, meubilair, kantoor machines	15.429	15.662	15.711	15.703	
			38100	Kleine gereedschappen en materiaal	13.035	13.233	13.274	13.267	
			38240	Onderhoud inventaris en inrichting	2.119	2.151	2.158	2.157	
			73000	Afschrijvingen	2.376	2.376	2.376	1.223	
			74000	Toegerekende rente	615	568	521	473	
6520944	BR Afschr. lasten verv. inventaris gymlokalen	I	71500	Onttrekking aan reserve	-2.376	-2.376	-2.376	-1.223	
		U	71000	Toevoeging aan reserve	14.440	14.440	14.440	14.440	
6530020	Combinatiefuncties	U	43610	Bijdrage aan overheden volgens subsidieverord	0	0	0	0	
6610465	Bijdrage MFC Klokhuys Beesd	U	43820	Bijdr aan verenig/instelling geen subsidieverord	273.259	273.477	273.968	273.903	
6610475	Bijdrage MFC Burcht van Haefen	U	43820	Bijdr aan verenig/instelling geen subsidieverord	336.117	169.930	170.229	170.189	
			73000	Afschrijvingen	0	10.000	10.000	10.000	
			74000	Toegerekende rente	0	2.000	1.800	1.600	
Eindtotaal					1.873.832	2.085.614	2.080.405	2.207.177	

SWOT-analyse

Door middel van een SWOT-analyse kijken we naar de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen voor de gymzalen.

Sterktes	Zwaktes
Groot (sport)verenigingsleven Aanwezigheid buurtsportcoaches Goede spreiding over de gemeente Betaalbare huurprijzen	Grote(re) afstanden tussen de kernen (Financiële) zelfredzaamheid van sportverenigingen staat onder druk Huidige verschillen leiden tot ongelijke behandeling Onvoldoende zichtbaarheid en bewustzijn van het aanbod Niet kostprijsdekkend te exploiteren

Kansen	Bedreigingen
Investeren in de inactieve groep inwoners Meer zichtbaarheid en bewustzijn van aanbod creëren Samenwerking tussen verenigingen (omnisport) ⁷ Ruimte in namiddag en weekends Gebruik gymzalen door buitensporters in de winter	Afname (ledenaantallen) van sportverenigingen Toenemende kosten (o.a. energie) Sporten en bewegen vaker ongeorganiseerd of anders georganiseerd

Door te uniformeren en door de zichtbaarheid te vergroten verbeteren we een paar zwakke punten. Daarnaast liggen er kansen bij activering en samenwerking. Dit kan leiden tot een betere bezetting (meer sporten en bewegen en meer financiële dekking).

⁷ Nadeel is dat als een vereniging algemener wordt, het lastiger is om een echte binding te houden met de leden. Dit bevordert het consumeren en gaat ten koste van de cultuur en de eigenheid van de club.

Hoofdstuk 4 Uitgangspunten gymzalenbeleid

Inleiding

Een flink aantal gymzalen maakt deel uit van de gemeentelijke maatschappelijke accommodaties. In de lijn van het Integraal Accommodatie Plan gelden ook voor de gemeentelijke gymzalen de volgende inhoudelijke uitgangs- en aandachtspunten:

- De gemeente wil in beginsel niet structureel vastgoedeigenaar zijn. De wens bestaat om de gemeentelijke dorpshuizen in eigendom over te dragen aan de lokale beheerders.
- De gemeente heeft de zorgplicht voor adequate huisvesting van scholen voor primair en voortgezet onderwijs, inclusief de voorzieningen voor het bewegingsonderwijs.
- Integraal afwegen van kosten en baten ten aanzien van het creëren van maatschappelijke meerwaarde.
- De gemeente draagt mede zorg voor goede sportaccommodaties.
- Kostprijsdekkende huur is de basis voor huurcontracten met maatschappelijke partijen per 2030. De kostprijs dekkende huurprijzen worden op natuurlijke momenten ingevoerd.
- Streven naar minder dan 5% leegstand/niet-doelmatig gebruik van objecten in de gemeentelijke vastgoedportefeuille per 2030.
- Gemeente draagt via het Fonds Steengoed bij aan groot onderhoud en verduurzamen van dorpshuizen waar ze geen eigenaar van is.

Voor de gymzalen gelden daarnaast nog de volgende punten:

1. Goede balans tussen vraag en aanbod
2. Spreiding over de gemeente
3. Werken aan optimale kwaliteit van zalen en materialen
4. Betaalbare accommodaties voor gemeente en inwoner

We lichten deze aspecten toe.

Optimale balans tussen vraag en aanbod

Belangrijk uitgangspunt is dat er een zo goed mogelijke balans is tussen de vraag/het gebruik van gymzalen en het aanbod. Gezien alle trends en ontwikkelingen is het zaak het aanbod zo goed mogelijk op de vraag af te stemmen.

Scholen in het primair onderwijs moeten vanaf schooljaar 2023/2024 ten minste twee (les)uren per week bewegingsonderwijs geven. Het is belangrijk dat kinderen voldoende en goed bewegingsonderwijs krijgen. Daarmee wordt de basis gelegd om op latere leeftijd gezond, vaardig en sportief door het leven te gaan.

De gemeente West Betuwe heeft volgens NOC*NSF qua aanbod meer dan voldoende gymzalen in relatie tot het inwonersaantal. We streven op basis van de 'Mulier Norm' (40 weken, 7 dagen per week, 14 reëel verhuurbare uren per dag) naar een gemiddelde integrale bezetting van minimaal 50%. De ogenschijnlijk relatief lage 50% wordt voornamelijk beïnvloed doordat er nauwelijks vraag is naar gymzalen in het weekend en er nauwelijks bezetting (mogelijk) is in de tweede helft van de middagen.

Grofweg kent een gemiddelde bezetting van 50% in West Betuwe de volgende differentiatie, waarbij bezetting in sporthallen en sportzalen vaak hoger is dan in gymzalen:

Maandag - vrijdag tussen 9:00 uur en 15:30 uur: 60-80% bezetting

Maandag - vrijdag tussen 15:30 en 23:00 uur: 50-80% bezetting

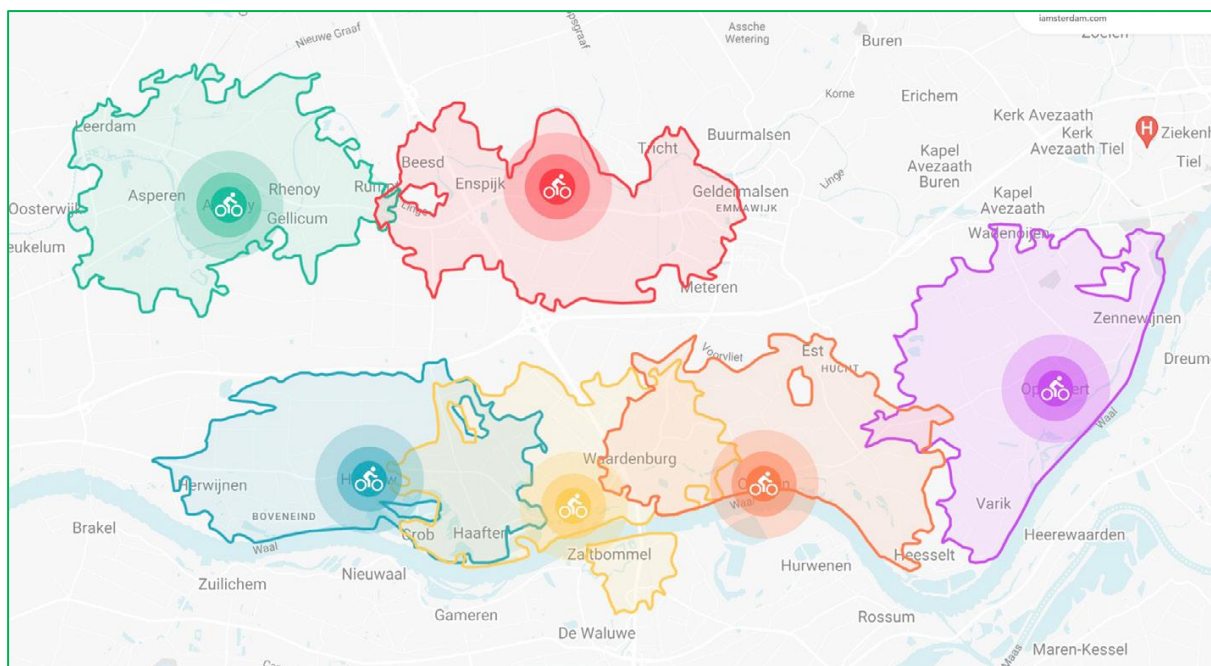
Weekend tussen 9:00 en 23:00 uur: 10-30% bezetting

Met de vaak lagere, bezetting blijft er ruimte voor ontwikkeling van nieuw sportaanbod om zo meer mensen te laten sport of om in te spelen op nieuwe trends binnen de sport. Een goede bezetting van sportaccommodaties hangt meestal samen met de gebruiksmogelijkheden. Zo kennen de sporthallen en sportzalen een betere bezetting dan gymzalen. Dit komt vooral doordat de sporthallen voldoen aan alle eisen van wedstrijdsporten en de sportzalen een bovenlokale functie hebben.

In de toekomst wordt meer dan tot nu toe rekening gehouden met de gymzalen, waarvan de gemeente geen juridisch eigenaar is. De planning en de realisatie van gymzalen is gebaat bij een integrale benadering tussen de beleidsvelden onderwijs en sport. Hierbij wordt het type en omvang van de accommodatie niet alleen bekeken vanuit de onderwijsbehoefte maar ook vanuit de behoefte op het gebied van sport en bewegen.

Als we kijken naar het verbeteren van de bezetting, dan bekijken we ook het gebruik voor andere doeleinden dan sporten en bewegen. Dit gebeurt soms in gymzalen, die geen eigendom zijn van de gemeente, bijvoorbeeld in Tricht, Hellouw en Varik. In andere gevallen vormt de (goede) kwaliteit van de vloer een probleem en zijn er hoge kosten gemoeid met het afdekken van de vloer. Dit staat een optimaal gebruik in de weg.

Spreiding over de gemeente

Illustratie 8. Fietsafstanden. Vanuit zes kernen met een basisschool (Deil, Acquoy, Hellouw, Tuil, Opijnen en Ophemert) is bekeken hoever je in vijftien fietsminuten kunt komen. Het grootste deel van de gemeente is daarbij gedekt. Bron: Map It Oud, Amsterdam, 2023.

Op dit moment zijn er gymzalen in 15 van de 26 kernen. We streven er naar de gymzalen zo goed mogelijk gespreid te houden over de gemeente. De basis vormen de grotere zalen (sporthallen/sportzalen). De (kleinere) gymzalen zijn aanvullend. Maar bij gymzalen moet de gemeente, gezien de verplichting van het huisvesten van bewegingsonderwijs, rekening houden met afstandsnormen.

We streven er naar de afstand van de basisschool zo klein mogelijk te houden, zodat zo min mogelijk lestijd verloren gaat aan verplaatsen. De (les)uren bewegingsonderwijs mogen ook gegeven worden in een zogenaamd 'blokuur' maar alleen als het spreiden van de (les)uren over de week niet mogelijk is.

Hoewel een goede bezetting in alle gymzalen het streven is, blijft het gezien de onderwijsverplichting maatwerk. Zo kunnen we bij een gymzaal met slechts een paar uren gebruik dooreen school een afweging maken tussen het in stand houden van de gymzaal of het organiseren van vervoer van de leerlingen. Het komt binnen onze gemeente al voor dat schoolkinderen vervoerd worden naar andere kernen. Zo moeten bijvoorbeeld leerlingen uit Rhenoy en Tuil met de bus naar een gymzaal in een buurdorp. Dit past dus al binnen het bestaande beleid. Voordat een afweging gemaakt wordt, zal eerst nagegaan worden of de bezetting kan worden verbeterd. Mogelijk kan dit ook door andersoortige activiteiten ruimte te bieden (mede afhankelijk van de kwaliteit van de vloer van de zaal).

Afstandsnormen voor het onderwijs tot de gymzalen

Voor het basisonderwijs zijn in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) geen afstandsnormen vastgelegd. We hanteren op basis van ervaringen bij andere, vergelijkbare gemeenten, voor om de volgende afstanden te gebruiken:

- Max. 1 km. hemelsbreed bij minimaal 20 klokuren gebruik;
- Max. 3,5 km. hemelsbreed bij minimaal 15 klokuren gebruik;
- Max. 7,5 km. hemelsbreed bij minimaal 5 klokuren gebruik.

Werken aan optimale kwaliteit

We streven naar kwalitatief optimale gymzalen met een aantrekkelijke uitstraling. Dit houdt in dat bij nieuw- en verbouw van gymzalen rekening houden met actuele kwaliteitsnormen en de wensen van de belangrijkste gebruikersgroepen, te weten onderwijs en sportaanbieders. Naast de zaalruimtes geldt dit ook voor de aanwezige materialen. Of geïnvesteerd wordt in een gymzaal hangt af van de bezetting.

Sportverenigingen

We willen de gymzalen laten voldoen aan de wensen van sportaanbieders. Voor sportaanbieders is inrichting volgens de normen van NOC*NSF en sportbonden van belang. Ook extra opslagruimte en een sociale ruimte hebben meerwaarde voor sportverenigingen. Die sociale ruimte(s) bevinden zich meestal in een aangrenzende dorps huis of MFC. Daar waar mogelijk proberen we ook specifieke wensen van sportverenigingen te realiseren. Denk aan specifieke belijning, het plaatsen van materiaal kasten en dergelijke. Sportaanbieders zijn echter zelf verantwoordelijk voor aanschaf van sportmateriaal. De komende jaren maken we een kwaliteitsslag binnen het bestand van gymzalen. De verouderde zalen worden verduurzaamd.

(Basis)onderwijs

Voor het onderwijs passen we bij nieuwbouw en (eerste) inrichting de KVLO⁸ normering toe. Bij de bestaande gymzalen willen we de materialen eenmalig aanpassen zodat de accommodaties voldoen aan de KVLO normen. We willen daarbij zo veel mogelijk maatwerk; in gesprekken met de gebruikers bepalen we hun behoefte aan materialen. De KVLO-normen zijn daarbij de basis.

Ook gaan we bij de keuringen van de materialen periodiek de kwaliteit van de vloeren keuren. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid voor modern en gedegen bewegingsonderwijs.

Als een vereniging, bijvoorbeeld een gymnastiekvereniging, gebruik maakt van een gymzaal, schaft deze vereniging de benodigde en niet tot de basislijst horende materialen voor eigen rekening aan en zorgt voor keuring en onderhoud.

Toegankelijkheid en bereikbaarheid

Onder kwaliteit verstaan we ook dat de gymzalen toegankelijk en goed bereikbaar zijn, te voet, op de fiets of met de auto. De toegang tot de gymzalen zelf is sociaal veilig. Er zijn voldoende parkeermogelijkheden. Bij nieuw- en verbouw van gymzalen willen we zo bouwen of aanpassen dat ook mindervaliden er gebruik van kunnen maken (toegang tot hal, zaal en sanitaire ruimten). Bij nieuwbouw en bij vervanging maken we het sluitsysteem digitaal. Hierdoor kan men met een druppel of een code naar binnen gaan.

Betaalbare accommodaties voor gemeente en inwoner

Gemeente

We willen is de uitgaven en de inkomsten meer in balans brengen. Dit kan door de inkomsten (verhuurtarieven), het aanbod (aantal gymzalen en de materialen) en de bedrijfsvoering (exploitatie/onderhoud) te beïnvloeden. Bestaande en nieuw te realiseren voorzieningen moeten ook op termijn beheersbaar en betaalbaar (exploitatie, beheer, onderhoud) zijn.

Inwoner

Bij het verhogen van de tarieven voor gebruik van de gymzalen houden we rekening met de draagkracht van inwoners en verenigingen en met de prijselasticiteit in relatie tot sportparticipatie. Onder prijselasticiteit verstaan we de mate waarin vraaguitval optreedt als de prijs stijgt, en omgekeerd. In onderzoeken blijkt dat geldgebrek weinig genoemd wordt als reden om niet te sporten. 93 Procent van de sporters geeft aan dat ze lid blijven als de contributie met tien procent stijgt. Minder dan zeven procent geeft aan af te haken en een andere club te zoeken, of niet langer te sporten bij een vereniging. Het is anders als de prijs van een lidmaatschap omhoog gaat met twintig procent. Dan zegt maar 72 procent van de overige sporters aan de club verbonden te blijven.⁹ Geen tijd (geen prioriteit), geen zin, ofwel het gebrek aan motivatie worden veel vaker genoemd als reden om niet te sporten. Het inzichtelijk maken van het aanbod draagt bij aan het accepteren van een verhoging van de tarieven. In de praktijk komt het voor, dat verhogen van de verhuurprijzen leidt tot een financieel probleem bij verenigingen. Samen met deze verenigingen kijken we dan naar een oplossing. Als er weinig financiële ruimte is, kan dit leiden tot een toename van de subsidie aan deze vereniging.¹⁰

⁸ KVLO (Katholiek Verbond Lichamelijke Opvoeding) is de belangenvereniging op het gebied van lichamelijke opvoeding.

⁹ Bron: alles over sport, Contributie verhogen? Dat kan. Maar niet te veel – Allesoversport.nl

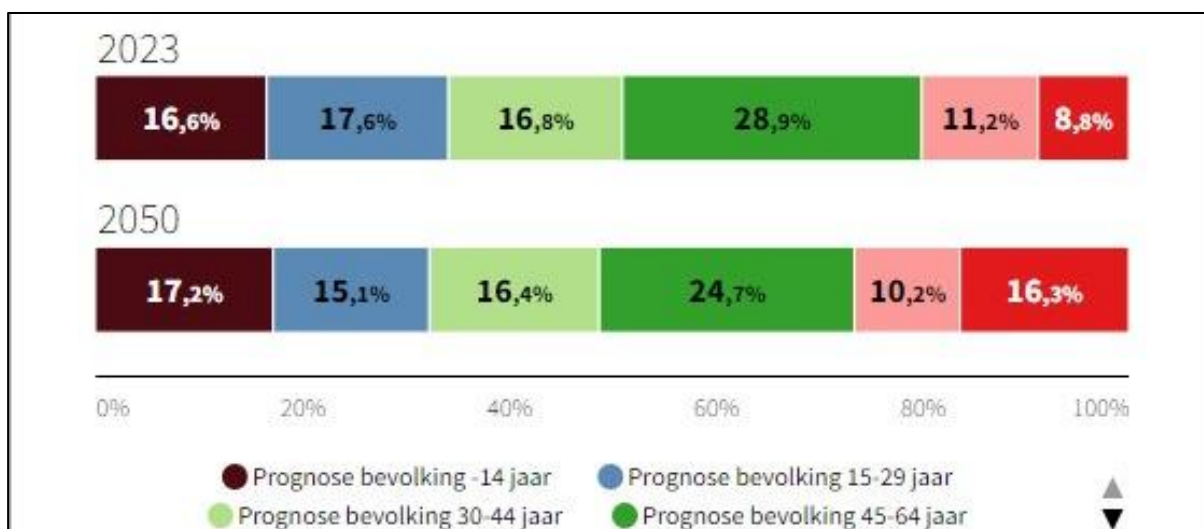
¹⁰ Momenteel ontvangen binnensportverenigingen 31 euro subsidie per lid per jaar.

Algemene uitgangspunten

We besluiten dit hoofdstuk met een aantal algemene uitgangspunten, die aansluiten bij trends in de samenleving.

Aantal ouderen neemt toe

Het aantal inwoners van West Betuwe gaat groeien. Als we kijken naar leeftijden zien we vooral een groeiende groep ouderen. Uit de prognose blijkt dat het aantal inwoners van 0 tot 30 jaar met 1.750 stijgt (na een zeer kleine daling de komende jaren). De groep inwoners van 65 jaar en ouder neemt de komende 5 jaar toe met 2.500 en over 25 jaar met 3.500. De groep 30-65 jaar neemt tot 2050 met 1.000 toe.

Figuur 9: Bevolkingsprognose West Betuwe naar leeftijdsklassen 2023 en 2050. Bron: ABF (2023).

Het spreekt voor zich dat de groeiende groep ouderen gevolgen heeft voor de aard van de vraag/behoefte aan sporten en aan binnensportaccommodaties. Sterk samengevat:

- Meer gebruik van de sportaccommodaties overdag; biedt mogelijkheden voor de bezetting van de gymzalen.
- Meer behoefte aan minder intensieve vormen van sporten en bewegen.
- Een toegespitst aanbod van minder intensieve vormen van sport en bewegen, gekoppeld aan ontmoeting voor de minder vitale ouderen.

De vraag/behoefte blijft (waarschijnlijk) gelijk

De vraag/behoefte aan gymzalen in onze gemeente blijft naar verwachting per saldo gelijk. De leerlingenaantallen ontwikkelen zich zodanig, dat dit niet leidt tot een substantiële toename van het aantal groepen per school. Er speelt een landelijke discussie om het aantal gymlessen van twee naar drie uur per week te verhogen. Dit heeft dan gevolgen voor de bezetting van de gymzalen.

Als het aantal (binnen)sportende inwoners afneemt, heeft dat een negatief effect op het gebruik van de gymzalen. Bovendien kunnen ook minder leden bij binnensport-verenigingen leiden tot een dalende vraag naar gymzalen.

Ook de vergrijzing heeft naar verwachting niet direct een positief effect op het gebruik van gymzalen.

Het is mogelijk dat door ontwikkelen van nieuwe sport- en beweegaanbod door sport- en zorgaanbieders in de toekomst de vraag naar gymzalen toeneemt. Over het algemeen lijkt de komende jaren een stabilisatie van de vraag naar gemeentelijke gymzalen het meest waarschijnlijk.

De vraag/behoefte verandert van karakter

De vraag/behoefte verandert vooral door de vergrijzing van karakter. Denk bijvoorbeeld aan kracht- en mobiliteitstraining voor ouderen. Door dit in een gymzaal te organiseren is het laagdrempeliger dan in een sportschool. De ambities uit het gemeentelijke sportbeleid kunnen (beperkt) leiden tot een betere bezetting van de huidige accommodaties.

Buurtsportcoaches, jongerenwerkers en sociaal werkers kunnen hierbij een stimulerende rol vervullen. Knelpunt vormt, zoals eerder gezegd, het vinden van gekwalificeerde trainers, die overdag beschikbaar zijn.

Hoofdstuk 5 Toekomstig beleid

Vanuit de conclusies uit de vorige hoofdstukken beschrijven we in dit hoofdstuk de uitgangspunten voor het toekomstige beleid voor de gymzalen. Dit beleid gaan we de komende periode stap voor stap invoeren. In bijlage 6 staat een overzicht van de concrete maatregelen, die we op basis hiervan gaan uitvoeren.

Doelgroepgerichte sport- en beweegstimulering

Het gemeentelijke sportbeleid zet in op specifieke sport- en beweegstimulering voor die doelgroepen en gebieden waar de sport- en beweegdeelname achterblijft. Dat betekent meer activiteiten waarbij bewegen, onderwijs, ontmoeten, welzijn en zorg geïntegreerd worden aangeboden. Dit leidt tot een toenemende behoefte aan accommodaties waar deze functies onder één dak plaatsvindt. Dit kan ook een uitgangspunt zijn voor de locatiekeuze bij vernieuwing/vervanging van accommodaties.

Het sportbeleid zet in op een integrale aanpak voor beweegstimulering in die gebieden en voor die doelgroepen waar de meeste winst is te behalen op het gebied van sport en bewegen. Met integrale aanpak bedoelen we dat bewegen, onderwijs, sport, welzijn en zorg de handen ineenslaan en met een samenhangende aanpak komen.

Multifunctionele gymzalen

Het succes van een integrale aanpak wordt versterkt met geschikte accommodaties. Daarmee bedoelen we dat accommodaties geschikt zijn voor deze gecombineerde activiteiten. Dat vraagt om multifunctionaliteit, gebruik het hele jaar door en toegankelijkheid van de accommodaties. En het veronderstelt actieve lokale betrokkenheid bij het beheren, programmeren en enthousiasmeren.

Het huidige aanbod van gymzalen biedt teveel van hetzelfde. Dat is een belemmering voor het moderne bewegingsonderwijs en voor nieuwe vormen van sporten en bewegen in de vrije tijd. De ontwikkeling naar multifunctionele gymaccommodaties zorgt er voor dat we de groeiende groep ouderen en de jongeren beter bereiken voor sport en bewegen. Voor deze groepen is dus een toegankelijk en goed gespreid aanbod van accommodaties nodig. Mogelijke nieuwe doelgroepen zijn ouderen, chronisch zieken en gehandicapten en kinderen/jongeren. Gymzalen kunnen (in bijvoorbeeld het winterseizoen) ook gebruikt worden door buitensportverenigingen of mensen die 's zomers samen buiten sporten.

Uniformeren of harmoniseren

Binnen onze gemeente zien we verschillende vormen van eigendom, beheer en exploitatie van sportaccommodaties. In de praktijk leiden deze verschillende situaties tot een ongelijke situatie voor de gebruikers/de verenigingen. Hoewel deze verschillen niet erg groot lijken, is het nodig dat een situatie van 'gelijke monniken, gelijke kappen' ontstaat. Die situatie kan op grofweg twee manieren worden bereikt:

- *Uniformeren:* Als voor uniformeren wordt gekozen, streeft de gemeente naar één vorm voor eigendom en beheer die voor alle accommodaties binnen de gemeente wordt toegepast. Denk aan een (al dan niet gemeentelijk) sportbedrijf. Uniformeren leidt tot een gelijke situatie voor alle gebruikers. Maar uniformeren houdt ook direct in dat we de komende jaren veel tijd en energie gaan steken in structuurdiscussies, overdracht van eigendom, veranderen van

beheervormen etc. En het is de vraag of dit aansluit bij ons kernenbeleid, waarbij we zoveel mogelijk lokaal willen (laten) organiseren.

▪ **Harmoniseren:** De tweede mogelijkheid is dat de bestaande vormen niet veranderen. WE gaan dan toewerken naar een gelijke behandeling. Elk van de constructies heeft een eigen ontstaansgeschiedenis die vaak voortkomt uit afspraken tussen de gemeente en een kern. Bij harmoniseren wordt niet gestreefd naar eenheid, maar wordt de gemeentelijke rol (en de kosten die de gemeente voor haar rekening neemt) overal dezelfde, ongeacht eigendom of beheervorm.

Wij kiezen harmoniseren als uitgangspunt bij de gymzalen. Hierbij kiezen we dus voor maatwerkafspraken. We geven de gemeentelijke gymzalen zoveel mogelijk in beheer bij een school of een dorpshuis of bij een andere lokale partij. De gymzalen worden dan tegen een kostprijs dekkende huur verhuurd, waar tegenover we een instandhoudingsbijdrage verstrekken. De beheerders zijn/worden verantwoordelijk voor de instandhouding/onderhoud van de gymzalen, met een zekerheid van gemeentelijke mee-financiering.

Eén portaal voor reserveren

Het is lastig – als inwoner van West Betuwe of als sportbegeleider¹¹ – om een beeld te krijgen van de beschikbaarheid van een gymzaal en om deze op eenvoudige wijze te reserveren. We willen deze situatie veranderen:

- Dat doen we door één portaal te maken voor alle gymzalen. De verschillende beherende partijen maken daarbij afspraken om de beschikbaarheid zichtbaar te maken en te reserveren. Ook de betaling wordt hierin opgenomen. We bekijken of ook de ontsluiting van de gymzalen via dit portaal mogelijk is.
- Voor een goede verdeling van de gymzalen geldt: voorrang voor het onderwijs, gevolgd door de georganiseerde (verenigings)sport, gevolgd door ongeorganiseerde sport/bewegen met daarbinnen voorrang voor kinderen/jongeren en ouderen.

Uit de gevoerde gesprekken blijkt bij de beheerders een groot draagvlak voor een portaal. De gemeente betaalt de aanschaf en inrichting van het portaal. Een toelichting over de werking ervan leest u in bijlage 1.

Afstoten van sportaccommodaties

Aan de hand van de bezettingscijfers van afgelopen jaren komen we tot de conclusie dat we op dit moment nog niet voldoen aan de, bij de uitgangspunten geformuleerde, gewenste bezettingsgraad van minimaal 50%. Dit wordt vooral veroorzaakt door de lage bezetting (zeker in de tweede helft van de middag en in weekenden) in een aantal gymzalen.¹²

We verwachten dan ook dat we (op termijn) een of meer gymzalen moeten afstoten. Dit geldt als het gebruik niet toeneemt en het draagvlak in de kern onvoldoende is. Daarmee verbeteren we op gemeentelijk niveau de verhouding tussen uitgaven en inkomsten. Voorlopig kiezen we niet voor het verminderen van het aantal gymzalen, maar zetten we de komende jaren in op het vergroten van de bezetting. Dit past in ons sport- en gezondheidsbeleid en in het standpunt van de coalitie om de maatschappelijke accommodaties in stand te houden.

Verantwoordelijkheid gemeente

Bij de ontwikkeling van nieuwe (gemeentelijke) gymzalen geldt de volgende gemeentelijke verantwoordelijkheid:

¹¹ Denk hierbij aan een buurtsportcoach, jongerenwerker of trainer, maar ook aan een vereniging die extra uren wil invullen.

¹² Dit geldt niet voor de sporthallen en de sportzalen en komt bij de gymzalen met name aan de zuidkant van de gemeente voor.

- De gemeente betaalt een basispakket van materialen.
- De gemeente draagt de eigenaarslasten (kapitaallasten en eigenaarsdeel van verzekeringen, belastingen en heffingen).
- De gemeente is verantwoordelijk voor het grote, planmatige onderhoud en draagt daar de kosten voor.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de eigen zalen houdt niet in dat wij deze taken zelf moeten uitvoeren. We streven er naar (en al praktijk bij meerdere accommodaties in onze gemeente het geval) dat de gebruikers (verenigingen / stichtingen), onder voorwaarden, een vergoeding ontvangen voor het uitvoeren van het beheer.

De onderhoudsbijdragen stellen we vast aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's). Hierin zijn de kosten voor het onderhoud per gymzaal opgenomen, zodat we de eigenaren/beheerders gelijk behandelen.

Keuringen en vervanging

De gemeente voelt zich verantwoordelijk voor een basispakket aan materialen, die veilig gebruikt kunnen worden. Daarom zorgt de gemeente voor de jaarlijkse keuringen. Hiervoor wordt het keuringsbedrag ingehouden op de klokurenvergoeding. Periodiek laat de gemeente ook de vloeren van de zalen keuren, zodat die ook veilig zijn en blijven. De vervanging van materialen is een verantwoordelijkheid van de beherende organisatie, die dit bekostigt uit de klokurenvergoeding¹³. Om een gelijk speelveld te maken gaan we praten met de beheerders over het gewenste pakket aan materialen. We richten ons daarbij op de basisinventarislijst bewegingsonderwijs van de KVLO. Materialen van een (sport)vereniging worden beheerd (inclusief keuren en vervangen) door de vereniging zelf.

Tarieven

We vinden het belangrijk om te blijven uitgaan van maatschappelijke tarieven. Op die manier blijft het gebruik van de gymzalen betaalbaar voor onze inwoners. Maatschappelijke tarieven betekenen dat wij op die manier de gymzalen blijven subsidiëren. Naast de maatschappelijke tarieven is er ook een commercieel tarief. En in bepaalde gevallen nog een derde tarief om het gebruik van de gymzalen in de zogenoemde daluren (namiddag en weekends) te stimuleren. We gaan dus werken met drie tariefgroepen:

1. maatschappelijk tarief: het tarief dat de plaatselijke sportverenigingen betalen. Zij zijn doorgaans de vaste gebruikers van de sportaccommodaties. Dit tarief geldt ook voor alle organisaties zonder winstoogmerk, die vaste gebruiker zijn;
2. commercieel tarief: dit tarief geldt voor de losse verhuur en geldt voor alle organisaties met winstoogmerk.
3. daltarief: passen we toe op alle verhuringen in de weekends en op de dagdelen, dat er geen structurele bezetting (bv. de namiddagen).

Vanaf schoolseizoen 2026-2027 gelden voor de gemeentelijke gymzalen de volgende drie tarieven:

- Maatschappelijk tarief € 17,50,
- Commercieel tarief € 25,00 en
- Daltarief € 15,00.

¹³ Volgens de Wet op het Primair Onderwijs is de klokurenvergoeding bestemd voor het onderhoud aan de binnenzijde van de zaal, de materiële instandhouding alsmede een vergoeding voor vervanging en aanpassing van het onderwijsleerpakket (lees: de materialen) en het meubilair.

We verhogen de tarieven ieder jaar inflatievolgend door de ConsumentenPrijsIndex toe te passen.

Aan de eigenaren/beheerders van de niet-gemeentelijke gymzalen vragen we deze tarieven zoveel als mogelijk is te volgen. Voor de sporthallen gelden andere tarieven, die de betreffende eigenaren/beheerders bepalen.

Bijlagen

- 1. Reserveringssysteem**
- 2. Basisinventarislijst**
- 3. Kansen m.b.t. bezetting**
- 4. Participatie en communicatie**
- 5. Overall beeld gymzalen**
- 6. Concrete maatregelen**
- 7. Factsheets per kern**

Bijlage 1 - Reserveringssysteem

Het reserveringssysteem is gemaakt om beheerders van gymzalen te ontzorgen. Als beheerder kan je de planning op gemakkelijke wijze online inzichtelijk maken. Beheerders kunnen op elk moment van de dag en overal inloggen in het systeem en hier direct boekingen aanmaken. De reserveringen die zijn binnengekomen in het reserveringssysteem zijn direct in het systeem inzichtelijk voor de beheerder. Hier kan je de aanvragen nog goedkeuren of afkeuren.

Multifunctioneel systeem

Met het reserveringssysteem heb je de mogelijkheid om met meerdere beheerders tegelijk in te loggen en te werken. In het multifunctionele systeem is het mogelijk dat de penningmeester bezig is met de facturen en de beheerder bezig is met het aanmaken van een reservering. Het is mogelijk om met diverse rechten te werken zodat niet elke beheerder inzicht heeft in alle onderdelen. Je kunt bv. de schoonmaakmedewerker alleen-lezen rechten geven en een penningmeester alleen toegang tot het financiële menu.

Boekingen

Als beheerder heb je de mogelijkheid om incidentele reserveringen in te boeken of om een reeks boekingen te maken. Via het facturatiesysteem worden de boekingen van de gymzaal met een druk op de knop omgezet in facturen in pdf-formaat. De facturen kunnen direct vanuit het reserveringssysteem per e-mail verstuurd worden. Er is zelfs de mogelijkheid om een betaallink voor iDEAL mee te sturen. Doordat gebruikers online te laten betalen wordt het debiteuren beheer volledig geautomatiseerd afgehandeld en voorkom je veel werk achteraf!

Eenmalig registreren

De eerste keer moet iemand zich *eenmalig* registreren. Je vult naam, adresgegevens en e-mailadres in. Naar het opgegeven e-mailadres wordt een link verzonden om je wachtwoord in te stellen. Je logt in door in het menu op de knop "Inloggen" te klikken. Om een zaal te reserveren zoek je eerst in het "Weekoverzicht" één of meerdere beschikbare tijden (groene blokken). Je selecteert de gewenste tijdvakken en zalen. Ook is het mogelijk om direct via de knop "Reserveren" een gewenste datum en tijdstip te reserveren. Het is mogelijk om de deur gedurende uw reservering in vrijloop-stand te zetten. Hiervoor moeten de toegangsdeuren wel van een elektrische, digitale opener hebben.

Bijlage 2 – Basisinventarislijst

Vaste toestellen	Aantal	Levensduur	Kosten excl. BTW
Plafondvoorzieningen			
Elektrische plafondunits	6	20	€ 12.000,00
Klimtouwinstallaties	1	20	€ 2.750,00
Accessoires			
Klimtouwen	8	10	€ 1.500,00
Turnringen	15	4 stellen	€ 725,00
Zitschotels	20	2	€ 85,00
Trapezestok	20	4	€ 500,00
Wandvoorzieningen			
Klimrek	20	1	€ 4.200,00
Basket oefeninstallatie	20	4	€ 4.250,00
Profiel met bevestigingspunten en spansysteem	25	4	€ 1.175,00
Grondvoorzieningen			
Grondpotten	30	6	€ 1.875,00
Vloerbevestigingspunten	30	8	€ 1.400,00
Spanband	10	8	€ 500,00
Deksellichter	5	1	€ 15,00
Verplaatsbare toestellen			
Spring-, steun- en balanceertoestellen			
Springplank	10	2	€ 950,00
Springplank junior	10	1	€ 400,00
Minitrampoline	10	2	€ 1.050,00
Springkast	15	2	€ 3.500,00
Toebehoren			
Ladder	15	1	€ 400,00
Glijbaan	15	1	€ 360,00
Duikelstang	15	1	€ 235,00
Overig			
Turnbank met evenwichtslat	15	6	€ 3.600,00
Landingsvlakken			
Lange turnmat (minimaal 5 meter)	10	2	€ 2.200,00
Turmatje met hechtstroken	8	12	€ 3.500,00
Landingsmat	8	2	€ 2.800,00

Multifunctionele spelnetten

Breedtenet	5	1	€ 110,00
Spelnet (badminton/volleybal)	5	3	€ 150,00

Bergings- en transportmateriaal

Mattenwagen 12 turnmatten	25	1	€ 500,00
Wagen landingsmatten	25	1	€ 600,00
Wagen lange matten	25	1	€ 400,00

Extra materialen

Bewegen op muziek (steps, muziekinstallatie e.d.)	10	1	€ 750,00
Crossfit, bootcamp, boxen e.d.	10	1	€ 1.000,00

Subtotaal kosten			€ 53.480,00
------------------	--	--	-------------

Klein materiaal			
-----------------	--	--	--

Ballen

Basketbal
Volleybal
Zaalvoetbal
Handbal
Korfbal
Rugbybal
Hockeybal
Tennisbal
Softbal
Foambal

Beachbalset

Werpringen

Jongleermateriaal

Afbaken- en markeringsmateriaal

Afbaken-/markeringsbol (set 40 stuks)

Honken (set)

Markeerschijf (voor bv. wachtplekken)

Partijlint (diverse kleuren)

Pilonnen

Tijdelijke belijning (tape/strips)

Handgereedschap/slagmateriaal

Badmintonracket
Tennisracket
Squashracket
Unihockeystick
Slapknuppel
Slagplank
Estafettestokje
Frisbee
Springtouw
Stok (1 meter)
Trektoew
Hoepels
Pittenzakjes
Kunststof spelblokken
Bouncebalset

Diversen

Shuttles (koker)
Toverkoord
Elastische band
Hoogspringkoord
Zandloperset
Stopwatch
Meetlint
Scoreboard
Ballenpomp
Ballenwagen
Opbergboxen/materiaalkast
Berging hoepels
Whiteboard
Magnesiumbak
Handfluit

Bijlage 3 - Kansen m.b.t. bezetting

Onderstaande suggesties van de buurtsportcoaches en jongerenwerkers kunnen bijdragen aan een verbeterde bezetting van de gymzalen.

Laagdrempelige toegang tot sportzalen voor buurtsportcoaches en jongerenwerkers:

We stellen voor om de toegang tot de sportzalen eenvoudiger te maken voor buurtsportcoaches met een digitaal sluitsysteem. Dit bevordert het gebruik van de zalen voor losse initiatieven, projecten in de buurt en vakantieactiviteiten.

Overzicht van sportzaalbezetting en tarieven:

We bieden een duidelijk overzicht van de bezetting van de sportzalen per kern, samen met informatie over tarieven. Dit is niet alleen voor buurtsportcoaches, maar ook voor de buurt zelf, vooral als de tarieven betaalbaar zijn voor groepen zoals jongeren.

Inventaris van standaard sportmateriaal en hygiëne:

Het is belangrijk om te zorgen voor goede sportmaterialen in de zalen. We hebben gehoord dat sommige scholen opmerkingen hebben over een beperkte of incomplete inventaris, en dat hygiëne niet overal goed is.

Periodiek beschikbaar stellen van zalen voor het dorp:

We stellen voor om de zalen op vaste momenten beschikbaar te stellen voor dorpsbewoners om laagdrempelig samen te komen en te bewegen. Hierbij denken we aan bepaalde tijdsblokken voor verschillende groepen, zoals ouderen, jeugd en volwassenen.

Gemakkelijk reserveringssysteem:

Een online reserveringssysteem kan het gebruik van de zalen flink verbeteren.

Enkele mogelijke geïnteresseerde doelgroepen:

Speeltuinverenigingen, beweeg- en yoga-activiteiten, voetbalverenigingen bij slecht weer, kinderfeestjes (gericht op sporten/bewegen; geen eten en drinken), wandel- of fietsverenigingen. Bij deze partijen kunnen beheerders de vraag naar interesse onder de aandacht brengen.

Pilot met kracht- en mobiliteitstraining voor ouderen:

Materiaal en toestellen beschikbaar voor ouderen in het weekend of in de avonduren. Stuk laagdrempeliger dan een sportschool en bewegen op eigen niveau.

Koppelkansen:

Biedt sporten + eten aan bij activiteiten rond etenstijd. Nu is het vaak lastig om mensen te interesseren tussen vijf en zeven uur 's avonds. Dit kan alleen als er bij de zaal een dorpshuis of MFC is. Eten en drinken in de gymzalen is niet toegestaan.

In de jaarafspraken is (te) beperkt budget voor het huren van gymzalen op extra momenten:

Omdat we sporten en bewegen belangrijk vinden kan bekeken worden of hiervoor meer middelen beschikbaar kunnen komen, in samenhang met een inspanningsafspraken voor de buurtsportcoaches en jongerenwerkers.

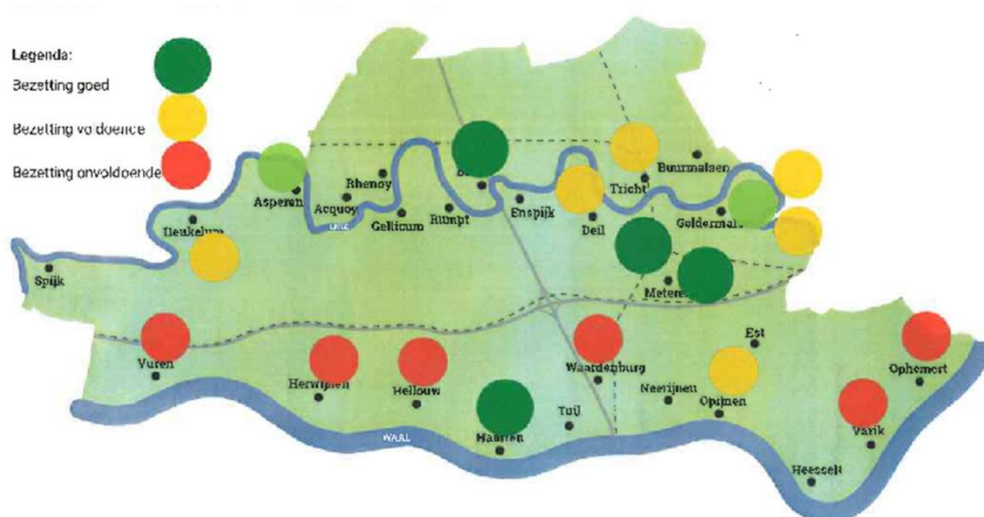
Bijlage 4 - Participatie & communicatie

Voor de uitvoering van de participatie en communicatie van dit project is een stakeholdersanalyse gemaakt en een participatie- en communicatieplan opgesteld.

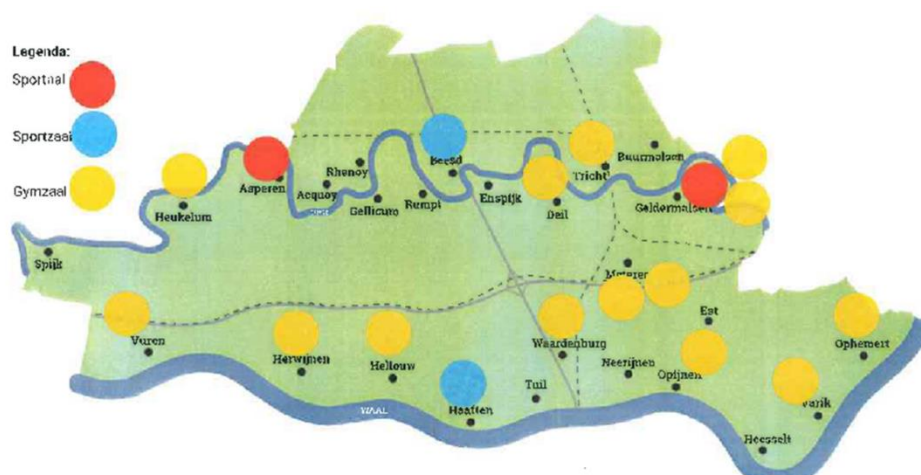
Op basis daarvan zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Er is bij alle beheerders van een zaal een uitvraag gedaan naar de bezetting. Voorafgaand daaraan is een flyer verspreid met de aanleiding en het doel van het project.
- Er zijn twee bijeenkomsten belegd met bestuursleden en beheerders van dorpshuizen en MFC's, die een gymzaal beheren of in eigendom hebben. De reacties vanuit deze bijeenkomsten zijn opgenomen in een verslag en verwerkt in deze notitie.
- Met een aantal beheerders is een individueel gesprek gevoerd, deels op ons initiatief en deels op verzoek van de betreffende beheerders. De reacties zijn verwerkt in deze notitie.
- Er is een uitvraag geweest naar knelpunten bij de buurtsportcoaches en jongerenwerkers. Daarnaast is met één buurtsportcoach contact geweest over hun mogelijke rol bij het optimaliseren van de bezetting.
- Resultaten van de in het voorjaar van 2024 gehouden enquête onder sportverenigingen zijn meegenomen als participatie-input
- De beleidsvoorstellen zijn ter consultatie voorgelegd aan de huidige beheerders van gymzalen. Hun reacties zijn meegenomen in de eindversie.
- Er is individueel en in projectgroepverband periodiek overleg geweest met de interne stakeholders. Dit heeft geleid tot gedragen voorstellen in deze notitie.
- Er is een persbericht opgesteld, dat na de besluitvorming in de raad gebruikt gaat worden om de bewoners (via de media) en de andere stakeholders (via e-mail) te informeren over de genomen besluiten.

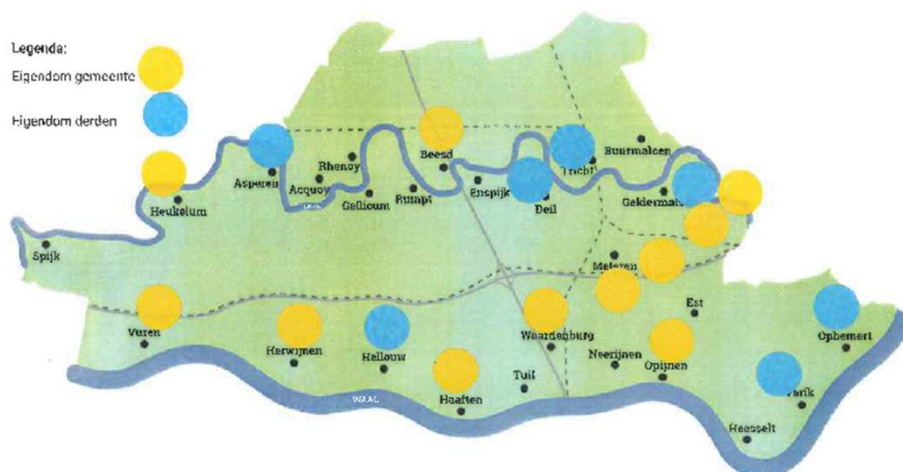
Bijlage 5 - Overall beeld gymzalen

Bezetting van de gymzalen, sportzalen en sporthallen

Overzicht van de gymzalen, sportzalen en sporthallen

Eigendoms-situatie van de gymzalen, sportzalen en sporthallen

Bijlage 6 – Concrete maatregelen

We gaan de komende jaren aan de slag met een aantal maatregelen. Deze maatregelen zijn gericht op

- A. Het optimaliseren van de bezetting in de gymzalen
- B. De financiering van de gymzalen
- C. Het beheer van de gymzalen
- D. Het materiaal in de gymzalen
- E. De toekomst van de gymzalen

A. Optimaliseren bezetting

A1. Met de beheerders van de gymzalen met een onderbezetting maken we afspraken (inspanningsacties) om tot een betere bezetting te komen.

A2. Met de buurtsportcoaches van Welzijn West Betuwe en met de jongerenwerkers van Connect2Jeugd en Mozaïek Welzijn maken we afspraken over het groter maken van het aanbod aan sport en bewegen voor jong en oud. Kansen liggen er in de tweede helft van de middag (mogelijkheden voor naschoolse activiteiten) en in de weekends.

A3. We gaan na wat de mogelijkheden zijn om gymzalen (vooral in de weekenden) ook voor andere doelen dan voor sport en bewegen gebruikt kunnen worden zijn. Dit vraagt in sommige gevallen om het afdekken van de vloer.

A4. We onderzoeken of samenwerking met commerciële sportaanbieders en fysiotherapeuten gaat leiden tot een betere bezetting.

A5. We onderzoeken hoe ‘meer bewegen’ kan worden georganiseerd door de lokale beheerorganisatie medeverantwoordelijk te maken (enthousiasmeren en voorlichten van bewoners, verenigingen en bedrijven). We denken aan bedrijfssporten, meer sporten en bewegen door jeugd en jongeren en ontmoeting + bewegen voor ouderen.

B. Financiering

B1. Het maatschappelijke tarief voor de gymzalen verhogen we in 2026 naar een meer passende huurprijs (minimaal 17,50 euro) en we voeren een commercieel tarief in (minimaal 25,00 euro). In bepaalde gevallen gebruiken we een daluurtarief van 15,00 euro.

B2. Als een gemeentelijke gymzaal beheerd wordt door een lokale partij, voeren we op een natuurlijk moment een kostprijs dekkende huurprijs in. Dit gebeurt al in Haaften. En gaat waarschijnlijk gelden voor de gymzalen in Vuren, Meteren (dorpshuis), Herwijnen en Beesd en t.z.t. mogelijk ook voor de gymzaal in Waardenburg. In de praktijk betekent dit dat (het grootste deel van) deze inkomsten weer als instandhoudingsbijdrage aan de beheerder gegeven wordt.¹⁴

¹⁴ We gaan de mogelijkheid onderzoeken of we de te ontvangen huur en de te betalen instandhoudingsbijdrage administratief kunnen afwickelen, in plaats daadwerkelijke transacties uit te voeren. Daarbij houden we rekening met de voorwaarden in de wet Markt en Overheid, die in de loop van 2025 wordt aangepast.

B3. De gemeente hanteert al een ruim beleid bij de klokuren door de hele vaste vergoeding te betalen, in plaats van een percentage aan de hand van de werkelijke klokuren. Hier gaan we mee door.

C. Beheer

C1. Over het beheer van de gymzaal in Herwijnen maken we nieuwe afspraken. Ons uitgangspunt hierbij is een afnemende beheerrol voor de gemeente West Betuwe.

C2. We willen het beheer zoveel mogelijk in de kern zelf (laten) organiseren.

C3. Samen met de eigenaren/beheerders ontwikkelen we een digitaal reserveringssysteem voor het huren van de gymzalen. In dit systeem worden ook de betalingen geregeld. De gemeente betaalt de kosten van dit systeem.

C4. In het verlengde van het reserveringssysteem zetten we voor de gemeentelijke gymzalen een digitaal sleutelbeheer op.

C5. De taken rond reserveren, factureren, sleutelbeheer en vervangen van materialen nemen af voor de gemeente. Hierdoor besparen we op personele inzet. Omdat de personele inzet erg versnipperd is bij een flink aantal medewerkers, is het lastig te berekenen wat de besparing hierbij is. We schatten die op 1/3 fte.

D. Materiaal

D1. De gemeente voert in de gymzalen, waar bewegingsonderwijs plaatsvindt, de jaarlijkse keuring uit en houdt het keuringsbedrag in op de klokurenvergoeding.

D2. De gemeente zorgt ervoor dat de materialen in de gemeentelijke gymzalen zijn afgestemd op de gebruikers (scholen en verenigingen). In 2026 wordt dit "op orde gebracht".

D3. De beheerders, die een klokurenvergoeding ontvangen, zorgen voor het instandhouden van de materialen. Op dit moment heeft Welzijn West Betuwe in een aantal gevallen een rol m.b.t. vervangen klein materiaal. We gaan bekijken of dit zo blijft of dat dit ook onderdeel wordt van de afspraken met de lokale beheerders.

E. Toekomst van de gymzalen

E1. Het terugbrengen van het aantal zalen leidt tot een betere balans tussen vraag en aanbod, maar dit gaan we voorlopig niet doen. We richten ons op het verbeteren van de bezetting. Wel houden we de mogelijkheid open om in de toekomst geen geld te stoppen in zalen die slecht bezet zijn of van een (te) slechte kwaliteit zijn en waarbij geen zicht op verbetering is.

E2. Bij elke onderzoeksvraag rond dorpshuizen en basisscholen wordt ook de lokale gymzaal betrokken. Voor iedere situatie maken we een afweging over de toekomst van de accommodatie(s).

Bijlage 7 - Factsheets per kern

Asperen

Beesd

Deil

Geldermalsen

Geldermalsen - Randhorst

Haaften

Hellouw

Herwijnen

Heukelum

Meteren

Meteren - Plantage

Ophemert

Opijnen

Tricht

Varik

Vuren

Waardenburg

Factsheet Asperen

Accommodatie:

Sporthal De Wiel; 3 velden; 1.050 m²

Eigenaar:

Sportstichting De Wiel

Beheerder:

Stichting

Soort overeenkomst:

Overeenkomst 40 jaar (vanaf 2014)

Onderhoudsstaat:

5 - goed – bouwjaar 2014; geheel verduurzaamd

Vervanging/keuring:

keuring door gemeente

Fonds Steengoed:

nee

Bezetting:

basisonderwijs:

gebruik 18 uur; 9 klokuren, lessen 14

sportverenigingen:

69 uur

overige activiteiten:

12 uur

weekend:

12 uur

ruimte voor groei:

overdag en weekend

Financiën:

Uurtarief:

€ 23,= per zaaldeel; hele zaal kost € 63,=

Onderhoudskosten:

nvt

Totale bijdrage gemeente/jr:

€ 60.800,=

Conclusies kengetallen:

Onderhoudsstaat:

goed

Bezetting:

goed

Tarief:

goed

Totale opbrengsten:

nvt

Kosten:

nvt

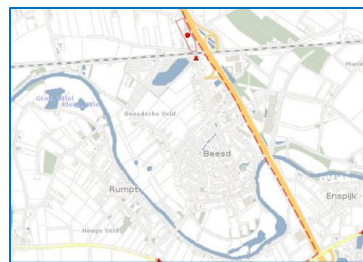
Directe subsidie:

€ 25.060,=

Analyse/toelichting:

De gemeente staat borg voor de betaling van rente en aflossing voor een door de Stichting afgesloten lening met een looptijd van 40 jaar (vanaf 2014). Voor het bewegingsonderwijs betaalt de gemeente €60.800 per jaar. Daarnaast wordt een jaarlijkse subsidie verleend van €25.060. Verder heeft de gemeente geen bemoeienis met het beheer en gebruik van de zaal.

Factsheet Beesd

Accommodatie: Dubbele gymzaal Het Klokhuis (onderdeel MFC); 600 m²
Eigenaar: Gemeente West Betuwe
Beheerder: Stichting Klokhuis
Soort overeenkomst: Exploitatieovereenkomst MFC Klokhuis (tot 14-8-2026)

Onderhoud:
Onderhoudsstaat: goed – 5 – bouwjaar 2011
Vervanging/keuring: door MFC
Fonds Steengoed: nvt
Verduurzamen: middellange termijn (2025-2028)

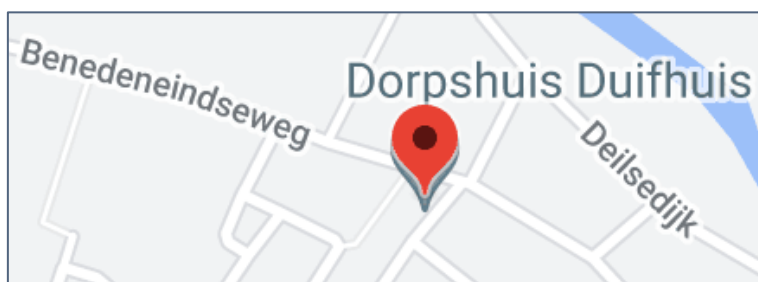
Bezetting:
basisonderwijs: werkelijk: veld 1: 16, veld 2: 27; klokuren 15; lesuren 22
sportverenigingen: 46 uur
overig: 0
weekend: nee
ruimte voor groei: 50% overdag; 0% avond; 100% weekend

Financiën:
Exploitatie onderhoud: € 10.398,=
Tarief: € 12,= per uur per zaal; wordt verhoogd naar € 15,= (2025)
Onderhoudskosten: € 63.385,=
Reservering verduurzamen: € 89.042,= (volgens scan)
Instandhoudingsbijdrage: € 20.000,= (voor MFC)

Conclusies kengetallen:
Onderhoudsstaat: goed
Bezetting: ruim voldoende
Tarief: laag/gemiddeld
Opbrengsten/kosten: nvt
Directe subsidie: € 20.000,=

Toelichting/analyse:
Gelet op de jaarlijkse bijdrage vanuit de gemeente is het verhogen van de zaalhuur op termijn naar 17,50 euro gerechtvaardigd. Gezamenlijk (beheerder, gemeente, verenigingen en welzijn) gaan we onderzoeken hoe het gebruik van de zaal verder kan worden geoptimaliseerd. Op natuurlijk moment introduceren van een kostprijsdekkende huur vanuit de gemeente. Uit berekeningen blijkt dat het tekort op de exploitatie van het MFC volledig wordt veroorzaakt door de sportzaal.

Factsheet Deil

Accommodatie:

Eigenaar:
Beheerder:
Soort overeenkomst:

Gymzaal 't Duyfhuys (onderdeel dorpshuis)

Stichting Duifhuis (grond van gemeente)
Stichting Duifhuis
geen

Onderhoud:

Onderhoudsstaat:
Vervanging/keuring:
Bijzonderheden:
gym-
Steengoed.
Verduurzamen:
gaande

3 (gemiddeld)
gemeente
staat al deel van klokurenvergoeding af voor keuring van
materiaal. Gymzaal onderdeel DMJOP 60% Fonds

in samenhang met dorps huis; gesprekken over MFC

Bezetting:

basisonderwijs:
sportverenigingen:
overig uren:
weekend:
ruimte voor groei:

gebruik 27; klokuren 4,5, lesuren 9 (+ 2 onderbouw)
23
5
nee
overdag 55%; weekend 100%

Financiën:

Exploitatie:
Tarief:
Onderhoudskosten:
Instandhoudingsbijdrage:

nvt
€ 15,=
Fonds Steengoed 60% = € 14.166,90 ex btw
0

Conclusies kengetallen:

Onderhoudsstaat: matig
Bezetting: matig
Tarief: gemiddeld
Opbrengsten/kosten : nvt
Directe subsidie: nvt

Toelichting/analyse:

Onderzoeken of nieuwbouw, in combinatie met de school en het dorps huis, t.z.t. een optie is.

Factsheet Geldermalsen

Accommodatie:

Eigenaar:
Beheerder:
Soort overeenkomst:
Oppervlakte:

Gymzaal Leliestraat

Gemeente West Betuwe
Gemeente West Betuwe
nvt
252 m²

Gymzaal Oranje-Nassaustr

Idem
Idem
nvt
252 m²

Onderhoud:

Onderhoudsstaat:
Vervanging/keuring:
Verduurzamen:

5 - goed
gemeente
lange termijn (2028-2040)

4 - matig
gemeente
nvt

Bezetting:

basisonderwijs:
verenigingen:
overig:
ruimte voor groei:

29,75 lesuren, 22,5 klokuren
11,15
3
overdag 0%, avond 20%,
weekend 100%

28,5 lesuren, 18 klokuren
14
4
overdag 0%, avond 40%,
weekend 100%

Financiën:

Exploitatie onderhoud:
Tarief:
Onderhoudskosten 5 jr.:

€ 5.624,=
€ 15,= / € 22,= per uur
€ 70.495,=

€ 6.089,=
€ 15,= / € 22,= per uur
€ 36.973,=

Conclusies kengetallen:

Onderhoudsstaat:
Bezetting:
Tarief:
Totale opbrengsten:
Kosten:

goed
goed
gemiddeld
laag
gemiddeld

voldoende
goed
gemiddeld
laag
laag

Toelichting/analyse:

Gymzaal Oranje-Nassau wordt gesloopt, nadat de nieuwe school gereed is. Voor beide zalen wordt onderzocht of het beheer lokaal kan worden opgepakt.

Factsheet Randhorst – Geldermalsen

Accommodatie:

Eigenaar:
Beheerder:
Soort overeenkomst:

Sporthal de Randhorst - Geldermalsen

Laco
Laco
Gemeente neemt volgens contract 20 klokuren per week af

Onderhoud:

Onderhoudsstaat:
Keuring/vervanging:

2 - slecht
Laco

Bezetting:

basisonderwijs:
verenigingen:
overig:
ruimte voor groei:

lesuren 23, klokuren 18
nb
nb
nee

Financiën:

Kosten instandhouding:
Tarief:
Onderhoudskosten:
Instandhoudingsbijdrage:

0
€ 31,25 (zaaldeel); € 71,51 (hele hal)
nvt
0

Conclusies kengetallen:

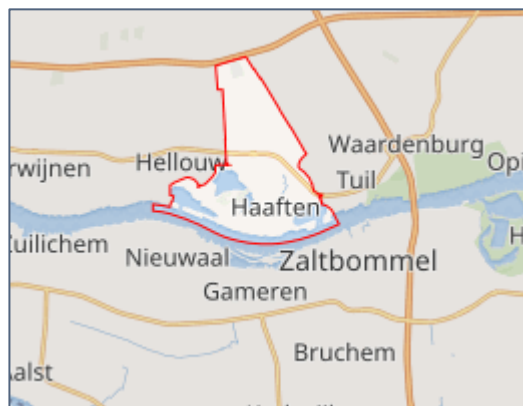
Onderhoudsstaat:
Bezetting:
Tarief:
Opbrengsten/kosten:
Directe subsidie:

slecht
goed
hoog
nvt
nvt

Toelichting/analyse:

Naast de sporthal in Asperen is dit de enige zaal, die geschikt is voor wedstrijden. Gelet op de kwaliteit van het gebouw is grootscheepse renovatie of vervanging (in combinatie met het zwembad?) zeer wenselijk.

Factsheet Haaften

Accommodatie:

Eigenaar:
Beheerder:
Soort overeenkomst:

Sportzaal Haaften (onderdeel MFC) – 2013 – 759 m²

Gemeente West Betuwe
Stichting MFC de Burcht van Haaften
Exploitatie overeenkomst tot 2026

Onderhoud:

Onderhoudsstaat:
Keuring/vervanging:
Bijzonderheden:

5 – goed
gemeente
zonnepanelen eigendom energiecoöperatie

Bezetting:

basisonderwijs:
sportverenigingen:
overig:
weekend:
ruimte voor groei:

gebruik 26,25; lesuren 18,5 - klokuren 15
27
incidenteel gebruik
incidenteel gebruik
weekend

Financiën:

Exploitatie onderhoud/jr:
Tarief:
Onderhoudskosten 5 jr.
Instandhoudingsbijdrage:
Verduurzamen:

€58.735,=
€ divers
€257.905,=
€106.791,= (2023)
€988.000,= (2033/2039/2043)

Conclusies kengetallen:

Onderhoudsstaat: goed
Bezetting: goed
Tarief: bovengemiddeld
Opbrengsten/kosten: laag/hog
Directe subsidie: hoog

Toelichting/analyse:

Samen met de beheerder en welzijn nagaan of de zaal breder ingezet kan worden voor sportieve en culturele activiteiten.

Factsheet Hellouw

Accommodatie:

Eigenaar:
Beheerder:
Soort overeenkomst:

Gymzaal de Biskamp (onderdeel dorps huis) – 1977 – 200 m²

Stichting
Stichting
nvt

Onderhoud:

Onderhoudsstaat:
Fonds Steengoed:
Keuring/vervanging:
Verduurzamen:

3 - matig (verduurzaming en verbouwing in uitvoering)
ja
gemeente
in samenhang met dorps huis

Bezetting:

basisonderwijs:
verenigingen:
overig:
weekend:
ruimte voor groei:

gebruik 10, lesuren 5,5, klokuren 4,5
18
8 (incidenteel)
nee
overdag 40%, namiddag 40%, avond 80%, weekend 100%

Financiën:

Kosten instandhouding:
Tarief:
Onderhoudskosten:
Instandhoudingsbijdrage:

nvt
€ 15,00
€ 10.710,=
nvt

Conclusies kengetallen:

Onderhoudsstaat:
Bezetting:
Tarief:
Totale opbrengsten:
Kosten:
Directe subsidie:

matig
onvoldoende
gemiddeld
nvt
nvt
nvt

Toelichting/analyse:

In Hellouw loopt een dorpendeal. Er vinden aanpassingen (uitbreiding, verduurzamen etc.) aan het dorps huis plaats. Hierin tevens de gymzaal meenemen. Onderzoeken op welke wijze de bezetting kan worden uitgebreid.

Factsheet Herwijnen

Accommodatie:

Eigenaar:
Beheerder:
Soort overeenkomst:
Bijzonderheden:

Gymzaal De Poort – 1991 (ren. 2017)- ?? m²

Gemeente West Betuwe
ESP Entertainment (beperkte rol)
nvt
overeenkomst verlopen sinds 1-1-2024

Onderhoud:

Onderhoudsstaat:
Keuring/vervanging:
Verduurzamen:

5 – goed
gemeente
lange termijn (2028-2040)

Bezetting:

basisonderwijs:
verenigingen:
overig:
weekend:
ruimte voor groei:

klokuren 9, lesuren 16,75
60% namiddag en avond; 19 uur
nvt
0%
1x overdag, weekend, 3x namiddag en 1x avond

Financiën

Exploitatie onderhoud/jr:
Tarief:
Onderhoudskosten:
Beheer:
Klein onderhoud:
Verduurzamen:

€ 9.782,=
€ ?
€ 10.710,=
€ 15.250,=/jr (2024)
€ 2.550,=/jr (2024)
€ 180.000,= (2036)

Conclusies kengetallen:

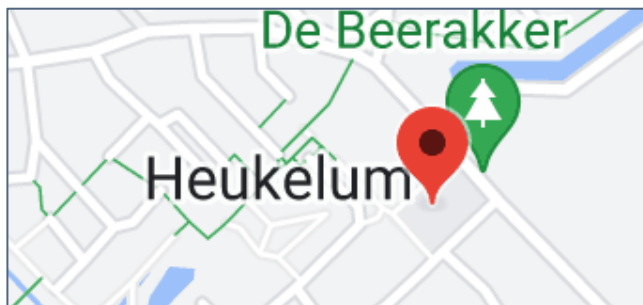
Onderhoudsstaat:
Bezetting:
Tarief:
Totale opbrengsten:
Kosten:
Directe subsidie:

goed
voldoende
?

Toelichting/analyse:

Er zijn beperkte afspraken maken over het lokaal uitvoeren van de beheertaken. Vanuit de gemeente willen we het beheer zo lokaal mogelijk laten organiseren. Onderzoeken op welke wijze de bezettingsgraad omhoog gebracht kan worden.

Factsheet Heukelum

Accommodatie:

Eigenaar:
Beheerder:
Soort overeenkomst:

Gymzaal IKC de Rietput – 236 m²

Gemeente
Stichting CBO de Wegwijzer
Schoolovereenkomst

Onderhoud:

Onderhoudsstaat:
Keuring/vervanging:
Verduurzamen:

5 - goed (nieuwbouw 2019)
gemeente
nvt

Bezetting:

basisscholen:
verenigingen:
overig:
weekend:
ruimte voor groei:

gebruik 23,5 – klokuren 10,5 - lesuren 18,5
8,5
8,25 (BSO)
0
3 avonden, 2 namiddagen, weekend

Financiën:

Exploitatie onderhoud/jr:
Tarief:
Onderhoudskosten 5 jr.:
Instandhoudingsbijdrage:

€ 15.600,=
€ 22,00
€ 60.000,=
nvt

Conclusies kengetallen:

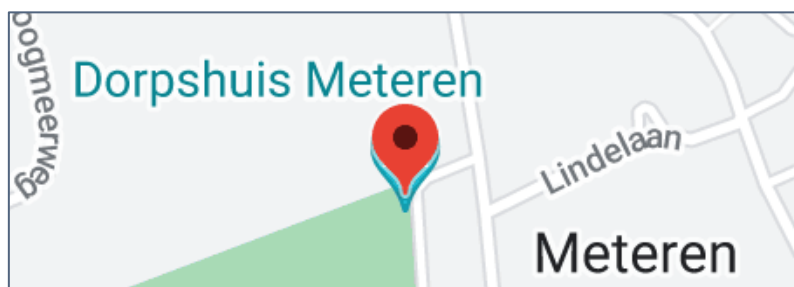
Onderhoudsstaat:
Bezetting:
Tarief:
Totale opbrengsten:
Kosten:
Directe subsidie:

goed
matig

Toelichting/analyse:

Zodanige afspraken maken over het beheer, dat de betrokkenheid vanuit de gemeente tot een minimum beperkt kan worden. Onderzoeken op welke manier het gebruik in de avonden en de weekends kan worden verbeterd, zodat een betere bezettingsgraad ontstaat.

Factsheet Meteren

Accommodatie:	Gymzaal (~ dorpshuis)	- 252 m²
Eigenaar:	Gemeente	
Beheerder:	Stichting Dorpshuis Meteren	
Soort overeenkomst:	Exploitatieovereenkomst tot 28-2-2028 (gebruik om niet)	
Onderhoudsstaat:	5 – goed (2013)	
Keuring/vervanging:	dorpshuis	
Reservering verduurzamen:	€ 192.490,= (op basis van scan)	
Bezetting:		
basisonderwijs:	gebruik 10; klokuren 4,5; lesuren 7,5	
verenigingen:	12	
overig:	3	
weekend:	6	
ruimte voor groei:	overdag 60%, avond 40%, weekend 77% (zie toelichting)	
Financiën:		
Exploitatie onderhoud/jr:	€ 6.917,=	
Tarief:	€ 17,50	
Onderhoudskosten 5 jr.:	€ 30.678,=	
Verduurzamen:	€ 105.000,= (2033)	
Conclusies kengetallen:		
Onderhoudsstaat:	goed	
Bezetting:	voldoende	
Tarief:	bovengemiddeld	
Totale opbrengsten:	nvt	
Kosten:	laag	
Directe subsidie:	nvt	

Toelichting/analyse:

De samenwerking tussen dorpshuis en voetbalvereniging biedt kansen voor het gebruik van de zaal in de avonden en weekends, zeker in het winterseizoen.

In de wintermaanden gebruiken ook verenigingen uit Geldermalsen de gymzaal, dus dan is de bezetting optimaal (dec/jan/feb).

Op natuurlijk moment introduceren van een kostprijs dekkende huurprijs vanuit de gemeente.

Factsheet Meteren (Plantage)

Accommodatie:	Gymzaal De Plantage (~ IKC) – ?? m²- 2021
Eigenaar:	Gemeente West Betuwe
Beheerder:	IKC
Soort overeenkomst:	Exploitatie overeenkomst voor 5 jaar (28 feb 2028)

Onderhoud:	
Onderhoudsstaat:	uitstekend – 5 (nieuwbouw uit 2020)
Keuring/vervanging:	gemeente
Verduurzamen:	nvt

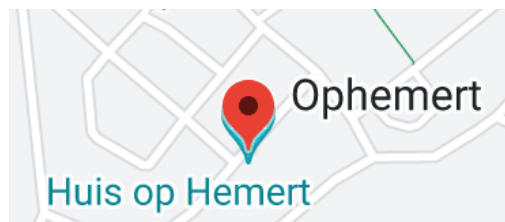
Bezetting:	
basisonderwijs:	klokuren 15; lesuren 27,5
verenigingen:	12,75 (waarvan 8 alleen in de winter)
overig:	12 BSO
weekend:	3
ruimte voor groei:	middag 20%, avond 60%, weekend 90%

Financiën:	
Kosten instandhouding:	nvt
Tarief:	€ 15,= / € 22,=
Onderhoudskosten:	0 euro; zit in onderwijs vergoeding
Instandhoudingsbijdrage:	nvt

Conclusies kengetallen:	
Onderhoudsstaat:	uitstekend
Bezetting:	prima
Tarief:	gemiddeld
Totale opbrengsten:	nvt
Kosten:	nvt
Directe subsidie:	nvt

Toelichting/analyse:
Nagaan op welke wijze deze zaal buiten de schooltijden ingezet kan worden ten behoeve van sportieve en culturele activiteiten voor de Plantage. Tijdig evalueren van de exploitatie-overeenkomst met als uitgangspunt een zo beperkt mogelijke beheerrol vanuit de gemeente.

Factsheet Ophemert

Accommodatie:	Gymzaal Ophemert (onderdeel MFC HuisOpHemert)
Eigenaar:	Woningstichting De Kernen
Beheerder:	Stichting Huis Ophemert
Soort overeenkomst:	nb

Onderhoud:	
Onderhoudsstaat:	5 – goed – gebouw uit 2013 – 1.639 m ²
Keuring/vervanging:	gemeente
Fonds Steengoed:	alleen voor verduurzamen

Bezetting:	
basisonderwijs:	gebruik 10; klokuren 3; lesuren 6
verenigingen:	12 (waarvan 10 alleen in de winter)
overig:	7,5
weekend:	nee
ruimte voor groei:	overdag 80%, avond 20%, weekend 100%

Financiën:	
Kosten instandhouding:	0
Tarief:	€ 21,= / € 35,=
Onderhoudskosten:	nvt
Instandhoudingsbijdrage:	0

Conclusies kengetallen:	
Onderhoudsstaat:	goed
Bezetting:	zeer matig
Tarief:	bovengemiddeld
Totale opbrengsten:	nvt
Kosten:	geen
Directe subsidie:	geen

Toelichting/analyse:

Samen met de beheerder en welzijn onderzoeken hoe het (subregionale) aanbod van sporten en bewegen kan worden vergroot, zodat de bezetting buiten de schooltijden geoptimaliseerd wordt. Ook nagaan hoe de bezetting overdag kan worden verbeterd door bv. een aanbod op het gebied van bewegen voor ouderen. Onderzoeken hoe de energielasten verlaagd kunnen worden door verduurzamingsmaatregelen uit te voeren.

Factsheet Opijnen

Accommodatie: Gymzaal Keijzershof (onderdeel dorpshuis) – 2006 – 859 m²
Eigenaar: Gemeente West Betuwe
Beheerder: Stichting Keijzershof Opijnen
Soort overeenkomst: nvt

Onderhoud:
Onderhoudsstaat: 4 – voldoende
Keuring/vervanging: gemeente
Reservering verduurzamen: € 192.490,= (op basis van scan); in uitvoering

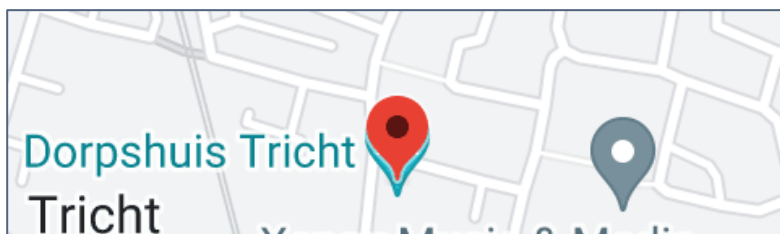
Bezetting:
basisonderwijs: gebruik 12,25; klokuren 6; lesuren 9
verenigingen: 15
overig: af en toe
weekend: incidenteel
ruimte voor groei: overdag, deels 's avonds, weekend

Financiën:
Exploitatie onderhoud/jr: € 2.708,=
Tarief: € 27,50
Onderhoudskosten 5 jr.: € 20.815,=
Verduurzamen: € 192.490,=

Conclusies kengetallen:
Onderhoudsstaat: voldoende
Bezetting: matig
Tarief: bovengemiddeld
Totale opbrengsten: nvt
Kosten: laag
Directe subsidie: geen

Toelichting/analyse:
Conform het IAP overdragen van het dorpshuis, inclusief gymzaal, aan de lokale stichting. In overleg met het dorpshuis onderzoeken op welke wijze er in de gymzaal activiteiten in het weekend kunnen worden toegevoegd aan de programmering.

Factsheet Tricht

Accommodatie:

Eigenaar:
Beheerder:
Soort overeenkomst:

Gymzaal Tricht (onderdeel dorps huis) -190 m²

Stichting Dorpshuis Tricht
Stichting Dorpshuis Tricht
nvt

Onderhoud:

Onderhoudsstaat:
Bouwjaar/renovatiejaar:
Keuring/vervanging:
Verduurzamen:

5 – goed (incl. nieuwe vloer)
1987 / 2015
dorpshuis
in samenhang met dorps huis in uitvoering

Bezetting:

basisonderwijs:
verenigingen:
overig:
weekend:
ruimte voor groei:

gebruik: 26,25; klokuren 4,5
32
Incidenteel (sport, cultuur, onderwijs e.a.)
4
overdag 40%, namiddag 80%, avond 40%, weekend 75%

Financiën:

Kosten instandhouding:
Tarief:
Onderhoudskosten:
Instandhoudingsbijdrage:

nvt
€ 12,50 (€ 60,= per dagdeel van 4 uur)
60% (Fonds Steengoed)
nvt

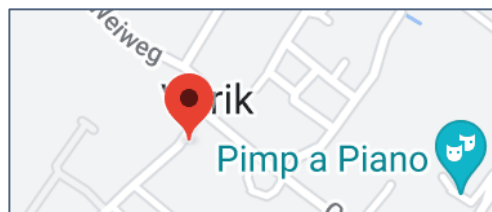
Conclusies kengetallen:

Onderhoudsstaat: voldoende
Bezetting: goed
Tarief: goed
Totale opbrengsten: nvt
Kosten: laag
Directe subsidie: geen

Toelichting/analyse:

Vooralsnog geen verdere actie nodig.

Factsheet Varik

Accommodatie:	Gymzaal Toevershof (onderdeel dorpshuis) – 1968 – 704 m²
Eigenaar:	Vereniging tot oprichting, exploitatie en instandhouding van het dorpshuis Varik en Heesselt
Beheerder:	Idem
Soort overeenkomst:	nvt
Onderhoud:	
Onderhoudsstaat:	3 – matig
Keuring/vervanging:	gemeente
Verduurzamen:	in samenhang met dorpshuis
Bezetting:	
basisonderwijs:	gebruik: 5,5; klokuren 3, lesuren 6
verenigingen:	15
overig:	8
weekend:	incidenteel
ruimte voor groei:	overdag 55%, middag 60%, avond 40%, weekend
Financiën:	
Kosten instandhouding:	nvt
Tarief:	€ 16,14
Onderhoudskosten:	60% (Fonds Steengoed)
Instandhoudingsbijdrage:	nvt
Conclusies kengetallen:	
Onderhoudsstaat:	matig
Bezetting:	matig
Tarief:	gemiddeld
Totale opbrengsten:	nvt
Kosten:	nvt
Directe subsidie:	nvt

Toelichting/analyse:

Er leeft een wens om een nieuw gebouw, in combinatie met de school, neer te zetten. Gelet op de beperkte bezetting ligt het niet voor de hand om vanuit de gemeente (extra) middelen in te gaan zetten, tenzij door het toevoegen van activiteiten het aanbod kan worden vergroot en daarmee de bezetting kan worden verbeterd.

Factsheet Vuren

Accommodatie: Gymzaal De Koels (onderdeel dorpshuis) – 1.667 m²
Eigenaar: Gemeente West Betuwe
Beheerder: Vereniging De Koels
Soort overeenkomst: ?? (huur om niet)

Onderhoud:
Onderhoudsstaat: 3 - matig; nog niet verduurzaamd
Bouwjaar / renovatie: 1982 / 1997
Keuring/vervanging: gemeente
Reservering verduurzamen: € 988.613,= (op basis van scan); korte termijn

Bezetting:
basisonderwijs: gebruik 19; klokuren 4,5; wettelijk 8,5 (2 dagen)
verenigingen: 8 (2 avonden)
overig: 4 (KDV 1 dagdeel)
weekend: 0
ruimte voor groei: overdag 60%, avond 60%, weekend 100%

Financiën:
Exploitatie onderhoud/jr: € 5.219,=
Tarief: € 35,= per uur; € 120,= per dagdeel
Onderhoudskosten 7 jr.: € 88.382,=
Instandhoudingsbijdrage: € 10.000,= (2024)
Verduurzamen: € 988.613,=

Conclusies kengetallen:
Onderhoudsstaat: matig
Bezetting: matig
Tarief: hoog
Opbrengsten/kosten: beperkt/hoog
Directe subsidie: laag

Toelichting/analyse:

Dorpshuisbestuur is in samenspraak met Vuren Actief en Spectrum bezig met het uitbouwen van de activiteiten in de gymzaal. Introductie kostprijsdekkende huur. Alleen als blijkt dat de bezetting is geoptimaliseerd, uitvoeren van verduurzamingsmaatregelen in de gymzaal. Het dorpshuis wordt verduurzaamd in 2025/2026.

Factsheet Waardenburg

Accommodatie: Gymzaal De Koeldert – 1982 – 252 m²
Eigenaar: Gemeente West Betuwe
Beheerder: Gemeente West Betuwe
Soort overeenkomst: nvt

Onderhoud:
Onderhoudsstaat: 3 - matig; nog niet verduurzaamd
Reservering verduurzamen: € 371.057,= (op basis van scan); korte termijn

Bezetting:
basisscholen: gebruik: 24; klokuren 12; lesuren 17
sportverenigingen: 15
overig: 0
weekend: nee
ruimte voor groei: namiddag 80%, avond 60%, 100% weekend

Financiën:
Exploitatie onderhoud/jr: € 5.322,=
Tarief: € 15,52 / € 22,=
Onderhoudskosten 5 jr.: € 117.911,=
Instandhoudingsbijdrage:
Verduurzamen: € 371.057,=

Conclusies kengetallen:
Onderhoudsstaat: matig
Bezetting: slecht
Tarief: gemiddeld
Totale opbrengsten: laag
Kosten: hoog
Directe subsidie: nvt

Toelichting/analyse:

Momenteel wordt onderzocht hoe de toekomst van deze zaal, in combinatie met de school, de dorpshuisfunctie en (sociale) woningbouw, er uit ziet. Vooralsnog is er sprake van een uiterst geringe bezetting buitenom de schooltijden. Alleen als blijkt dat de bezetting is geoptimaliseerd, uitvoeren van verduurzamingsmaatregelen in de gymzaal.